Poštnina plačana v gotovini.

Leto XV., štev. 278

Ljubljana, torek 4. decembra 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Ob novi akciji za vzhodni pakt

Čas, ko drugi dogodki obračajo svetovno politično pozornost drugam, je porabila francoska diplomacija ter pričela z novo akcijo za vzhodni pakt. Izročila je Poljski pravkar posebno noto, ki v njej daje odgovor na točke poljskega ugovora zoper prvotni francoski predlog. Obenem pa vsebuje nota novo formulacijo francoskega osnutka. S to noto se je akcija za vzhodni pakt premaknila z mrtve točke, toda treba je takoj pristaviti, da se še prav nič ne da razvideti, s kakimi pogoji za uspeh.

Odgovor, s katerim je Poljska svoječasno odklonila francoski predlog za vzhodni pakt, doslej sploh ni bil objavljen. Vendar so se izvedele poglavitne točke, ki jih je poljska diplomacija zavračala. Pred vsem Poljska ni marala, da bi se tudi Češkoslovaška vključila v ta pakt, češ, da je to podunavska država, v podunavskih zadevah pa da Varšava ne želi biti angažirana. Tudi se je trdilo, da je Poljska izrazila svoje nerazpoloženje, da bi garantirala za češkoslovaške meje. Dasi se oficielno ta stvar ni potrdila, je značilno, kako odločno stališče je v svojem ekspozeju izrekel dr. Beneš, ki ni nič prikrival nove poljske orientacije, je pa vendarle ostal v rezerviranosti glede poljskih pridržkov, tičočih se češkoslovaške udeležbe na vzhodnem paktu.

Bolj razumljivo je, da se je Poljska branila vključiti Litvo v skupni garancijski pakt, saj loči obe državi star spor in ni med njima niti rednih diplomatskih odnošajev. Toda ne sme ostati neomenjeno, da projekt vzhodnega pakta sploh ni vseboval določbe o garanciji medsebojnih odnosov sedanjih meja, marveč je nudil le zagotovilo medsebojne pomoči v slučaju napada. Kljub temu je Varšava zavrnila načrt take pomoči kar se tiče Litve. Pri tem bi mogel imeti vlogo tudi ozir na Nemčijo, ki prav gotovo ni naklonjena nikakršnemu paktu, ki bi zagotavljal varnost državi, s katero je Berlin zaradi klajpedskega ozemlja v tako napetih odnošajih.

Poljski pa je vzhodni pakt sploh v načelu nesimpatičen. Njej ni prav nič pri srcu taka skupna garancijska pogodba, ki bi vezala večje število držav, pa pri tem celo prav velikih in prav majhnih. Poljska diplomacija se ogreva za specialne pogodbe, ki naj vežejo države posamič, vzemimo po dve in dve, ter se pri tem sklicuje na pogodbo, ki jo je bila sklenila na eni strani z Nemčijo, v kateri si je zagotovila desetletno premirje in nenapadanje, pa približno enako pogodbo z Rusijo. Varšava se čuti s tema paktoma zavarovano in ne kaže prav nič nagnjenja, da bi se preko tega angažirala za manjše države v brigi za neke splošne vrednote.

Ne da se trditi, da ne bi bilo logike v poljskem stališču, posebno če ga gledamo z egoističnega poljskega vidika. Saj odloča o poljski varnosti prav za prav le razmerje do Nemčije ter Rusije, dočim ostali sosedje ne prihajajo bistveno v poštev, Francija pa pač le posredno, v relaciji do teh dveh velesil.

A še več. Poljska smatra, da bi vzhodni pakt v danem slučaju aplikacije mogel celo ogrožati njeno varnost in njeno samostojnost. V primeru, da bi vzemimo Nemčija bila napadalka in bi se kot francoski zaveznik tudi sovjetska Rusija udeležila obvezne pomoči s pohodom na Berlin preko poljskega ozemlja. Kdo nam garantira, pravijo v Varšavi, da ne bi boljševiške čete svojega vojnega pohoda porabile za to, da se kratkomalo lotijo preurejanja Poljske, da jo na primer sovjetizirajo ali kako podobno spravijo v zavisnost. Poljski pomisleki izvirajo iz posebnih ruskih razmer in so proizvod temeljne nezaupnosti, ki jo bo težko razpršiti. Če ostane pri dosedanjih pogodbah, smatra Poljska, da ohrani bolj proste roke in večjo gibljivost, pri tem pa pač ne more nič izgubiti.

Ti in podobni razlogi vodijo poljsko diplomacijo. Podoba je, da se v zadnjih mesecih niso spremenili. Ni še znano, kaj nudi novi francoski predlog, zato je težko napovedovati uspeh. Eno je res, kakor se trdi, da sta iz francoskega koncepta izpadli Češkoslovaška in Litva, kar pa se nikakor ne zdi prav verjetno, ostanejo še vedno drugi momenti, ki Poljsko odvračajo od vzhodnega pakta. Zato ni prav nič čudno, ako se že sedaj čujejo zelo pesimistična mnenja o bodočih varšavskih odločitvah.

V zvezi s tem se pojavljajo v ozadju napovedi o francosko-ruski pogodbi, ki naj bi vsebovala tudi vojaške klavzule. Francoska vlada jih je demantirala. Toda težišče demantija je na dosedanjem in na vojaškem delu teh vesti. Določno pa se napoveduje, da bosta Francija in Rusija sklenili zvezo, ako Poljska tudi sedaj odkloni idejo vzhodnega pakta in ga s tem definitivno pokoplje. Res da se take vesti v sličnih prilikah spuščajo v svet z nagibi, da se izvrši nekaka presija, ali v dani situaciji se komaj da dvomiti, da so za njimi realne vrednote.

Vsekakor je nova francoska nota sprožila znova vprašanje razmerja med vzhodno in srednjo Evropo v tem smislu, da se sedaj ta problem mora rešiti in s tem pojasniti razmerje med Varšavo, Berlinom Moskvo in Parizom. Prehodna doba zadnjega leta se ne more nadaljevati v enakih razvojnih tirih. Čas zahteva, da se neha negotovost in se to razmerje osvetli s pravo lučjo. In ta namen francoska nota mora doseči, saj je to nedvomno njen poglavitni namen.

MADŽARI Z MUKO SESTAVLJAJO SVOJ ZAGOVOR

V zadregi glede stvarnih argumentov se bo madžarska vlada najbrže izgovorila na podrejene organe in ponudila v zadoščenje njihovo kaznovanje

Ženeva, 3. decembra p. Davi ob 8. je prispel v Ženevo jugoslovenski zunanji minister g. Bogoljub Jevtić. Na kolodvoru so ga pričakovali člani jugoslovenske delegacije pri Društvu narodov z g. Fotićem na čelu.

Že včeraj so v zvezi s povratkom jugoslovenskega zunanjega ministra v krogih Društva narodov ponovno pričeli razpravljati o razpletu jugoslovensko-madžarskega spora in o razpravi sveta Društva narodov o jugoslovenski pritožbi. Madžarska delegacija je med tem pripravila obsežen memorandum kot odgovor na dokumente v jugoslov. spomenici. Izročili ga bodo tajništvu Društva narodov šele jutri ali najkasneje v sredo. Sicer so napovedali, da bo izročen tajništvu Društva narodov že včeraj, toda izročitev je bila odgodena, brškone zaradi vesti iz Londona, da bo morda razprava o jugoslovenski pritožbi odgodena do januarskega zasedanja. Nekateri pa menijo, da so si Madžari premislili, ker so jim njihovi prijatelji svetovali, naj ponovno proučijo vse možnosti, da bi se s čim manjšo škodo za Madžarsko izvlekli iz skrajno kočljive situacije.

V zvezi z vestmi o prijateljskih nasvetih Budimpešti so se pojavili tudi značilni glasovi glede načina madžarske obrambe. Po pazljivi proučitvi madžarskih diplomatskih not, ki so bile objavljene v jugoslovenski spomenici, se je ves svet prepričal, da so Madžari dejanski pokazali zelo malo dobre volje, da bi vsaj nekoliko ugodili jugoslovenskim zahtevam glede teroristov v Janka Pusti in drugih taboriščih. Tega splošnega prepričanja sicer ni več mogoče spremeniti, kljub temu pa si Madžari prizadevajo, da bi vsaj ublažili splošno sodbo o njihovi krivdi. V zagovor madžarske vlade navajajo, da so zlasti policijske oblasti bržkone marsikaj zatajile budimpeštanski vladi, posebno kar se tiče neposrednega delovanja teroristov v Jugoslaviji, kakor tudi drugod v drugih državah. Ta taktika madžarske vlade pa ni nič novega. Že v svoji noti z dne 26. aprila, ki jo je poslala jugoslovenski vladi, je budimpeštanska vlada naglasila, da so bile bržkone madžarske oblasti prevarane po teroristih. Prav tako bodo v svoji obrambi Madžari navajali, da so nižje oblasti vrhovnim odgovornim faktorjem pošiljale netočna poročila, na podlagi katerih tudi na jugoslovenske note vlada ni mogla dati drugačnih odgovorov, kakor jih vsebuje jugoslovenska spomenica.

V nekaterih krogih tudi ne izključujejo možnosti, da se bo madžarska vlada skušala ubraniti jugoslovenske obtožbe z vprašanjem, kakšno zadoščenje želi Jugoslavija. Ob enem bo ponudila strogo kaznovanje vseh odgovornih uradnikov, ki so jí baje poslali netočna obvestila o delovanju teroristov na Madžarskem. Jasno je seveda, da tudi ta manever ne bo imel zaželjenega uspeha.

Rim, 3. decembra p. Tukajšnji listi poročajo iz Ženeve, da bo madžarska delegacija po vsej priliki še danes dokončala sestavo madžarskega odgovora na jugoslovensko spomenico. Odgovor bo najkasneje v sredo izročen tajništvu Društva narodov, tako da bi se moglo o njem razpravljati istočasno, kakor o jugoslovenski spomenici. Kakšen bo odgovor Madžarske, italijanski listi molče, poročajo pa, da je vodja madžarske delegacije Tibor Eckhardt v stalni telefonski zvezi z Budimpešto ter prejema vedno nova navodila za sestavo madžarskega odgovora. Madžarski delegati so tudi napram novinarjem zelo rezervirani glede vsebine odgovora ter le zatrjujejo, da bo madžarska vlada pobila vse navedbe jugoslovenske spomenice.

Titulescu poroča

Bukarešta, 3. decembra. č Rumunski zunanji minister Nikolaj Titulescu se je vrnil v Bukarešto in je takoj po svojem prihodu novinarjem med drugim izjavil:

Vrnil sem se v Bukarešto, da poročam kralju in vladi o svojih poslednjih razgovorih. Z rezultati dosedanjih razprav in pogajanj med Ženevo in Parizom sem popolnoma zadovoljen in bodite prepričani, da so vsi vodilni državniki v Evropi brez izjeme za ohranitev miru. Prihodnji teden odpotujem v Ženevo, kjer bom jugoslovensko stvar zastopal prav tako odločno, kakor če bi bila neposredno prizadeta Rumunija.

Laval se je vrnil v Ženevo

Pariz, 3. decembra. AA. Zunanji minister Laval je nocoj ob 22.15 odpotoval v Ženevo. Spremljajo ga direktor političnega oddelka Marieton, glavni strokovnjak za razorožitvene zadeve Massigli, pravni referent zunanjega ministrstva in še dva višja uradnika.

Tudi Simon potuje v Ženevo?

London, 3. dec. AA. Minister Eden odpotuje drevi v Ženevo, da se bo udeležil seje sveta DN. Ni izključeno, da bo seji prisostvoval tudi zunanji minister sir John Simon.

Neprijetno opozorilo rimskim kričačem

Curih, 3. decembra r. »Neue Zürcher Zeitung« ponatiskuje članek rimskega »Giornale d' Italia«, ki zagovarja Madžarsko in pregreva staro rimsko zahtevo, naj se o priliki razprave o marsejskem atentatu Društvo narodov ne omeji samo na ta primer, marveč naj se razširi preiskava na vse teroristične podvige v zadnjem desetletju. Pri tem navaja »Giornale d' Italia« celo vrsto atentatov in našteva razne akcije emigracij v posameznih državah. Curiški list ponatiskuje litanije rimskega fašističnega glasila, na koncu pa ironično dostavlja, da so v Rimu spričo tolike natančnosti docela pozabili na to, da je še do nedavna obstojala tudi v Italiji takozvana »jugoslovenska legija«, ki je rovarila proti Jugoslaviji in uživala naklonjenost italijanskih oblasti. V Rimu naj nikar preveč ne drezajo v teroristična gnezda, ker bi sicer lahko prišlo še marsikaj na dan.

Teroristi se selijo iz Madžarske v Italijo

Zanimiva razkritja dunajskega lista o najnovejših mahinacijah, ki naj zabrišejo sledove teroristov na Madžarskem

Dunaj, 3. decembra p. »Die Stunde« objavlja poročilo svojega posebnega dopisnika iz Budimpešte, ki kaže, kako si sedaj madžarske oblasti prizadevajo, da bi zabrisale vse sledove za teroristi in njihovim početjem na madžarskem ozemlju. Zadnje dni so dobile oblasti v provinci obširna navodila, ki so jih morale takoj izvršiti. Navodila so izšla iz najvišjih krogov in se nanašajo izključno na nujne ukrepe, s katerimi naj se onemogoči odposlancu francoske policije, da bi z uspehom dovršil svojo misijo na Madžarskem. Dunajski novinar že v naprej napoveduje, da francoski policijski odposlanec, ki bi moral ugotoviti kretanje teroristov na Madžarskem, ne bo ničesar opravil. Ko se je obrnil na madžarske policijske oblasti, so mu takoj rekli, da so madžarske oblasti že same napravile red ter izgnale iz Madžarske vse emigrante in druge nezaželjene tujce. Francoski policijski komisar Berthelot je sicer odpotoval na Janka pusto in v Veliko Kanižo, toda posebnega ni mogel več ugotoviti, ker so tam zabrisani za teroristi vsi sledovi in odstranjeni vsi ljudje, ki bi mogli karkoli izdati.

»Die Stunde« poroča dalje, da je v nedeljo dopoldne prispel iz Madžarske na Dunaj poseben vlak z »izgnanci«. Med njimi je mnogo teroristov z Janka Puste in ostalih taborišč ter več pripadnikov VMRO. Ena skupina teroristov je že pred dnevi prispela v Avstrijo ter so jo začasno nastanili nekje v okolici Wiener Neustadta. Sedaj je prišel drugi transport. Na Dunaju so ostali samo nekaj ur. Vlak je bil pod strogim policijskim nadzorstvom in ga »izgnanci« niso smeli zapustiti. Tudi nihče ni smel k njim. Vlak je ostal na dunajskem kolodvoru samo nekaj ur, nato pa je nadaljeval vožnjo v Italijo. Madžarski »izgnanci« bodo nastanjeni v notranjosti Italije v posebnem taborišču. Na ta način so se Madžari iznebili vseh, ki bi jih mogli kompromitirati in sedaj mirno dopuščajo, da odposlanec francoske policije vrši svojo preiskavo, ki seveda ne bo mogla ničesar več odkriti.

C. in kr. domišljija

Kako si bivši c. in kr. diplomat zamišlja obnovo avstroogrske monarhije, o kateri pa sicer priznava, da je brezupna iluzija

Budimpešta, 3. decembra r. Bivši madžarski zunanji minister dr. Gratz je imel v soboto zvečer v budimpeštanskem »Družabnem klubu« predavanje o mednarodnem položaju v Evropi ter se je v zvezi s tem obširno bavil tudi z vprašanjem obnove monarhije v Avstriji in na Madžarskem. V svojih izvajanjih je med drugim naglasil, da bi bilo brezpomembno, udajati se prevelikim nadam in prijetnim iluzijam, kajti za obnovo monarhije je sedaj še več ovir, kakor jih je bilo poprej. **Dokler bo Mala antanta tako odločno proti povratku Habsburžanov in obnovi monarhije v Avstriji in na Madžarskem in dokler bo na njeni strani tudi Francija, tako dolgo ni misliti na uresničenje legitimističnih želj in načrtov. Dokler se ne bo Francija sama zavzela za obnovo habsburške monarhije, tudi od Italije ni mogoče pričakovati, da bi se na ljubo monarhistom stavila v nasprotje s Francijo.** Ako pa bi se pretrgal le en člen protimonarhistične verige, tedaj bi se dala restavracija monarhije izvesti preko noči. Spričo takega položaja mora legitimistična politika zasledovati dva cilja: na eni strani mora prepričati Francijo, da bi bil povratek Habsburžanov v njenem interesu, na drugi strani pa mora pojasniti Mali antanti, da dela napako, ako se protivi povratku Habsburžanov. Francija gotovo nima interesa na tem, da bi prišlo Podunavje docela pod vpliv Nemčije. Dokler pa je položaj na Madžarskem in v Avstriji takšen, kakor je sedaj, se ne bosta mogli več temu dolgo upirati. Napram Mali antanti mora legitimistična politika zastopati mnenje, da bi bil bodoči kralj Madžarske kralj miru, ki se jim ga ni treba bati. Mala antanta si mora biti na jasnem, da predstavlja kralj mnogo večje jamstvo miru, kakor pa sedanje spremenljive politične prilike v obeh podunavskih državah.

Tako daleč bi bilo vse v redu. Legitimistom nihče ne bo branil graditi gradove v oblake. Toda dr. Gratz je zopet enkrat dokazal, kako slepi so bili in so še bivši madžarski in avstrijski diplomati. V svojih nadaljnjih dokazovanjih upravičenosti legitimističnega pokreta je namreč dejal, da se nezadovoljneži v naslednstvenih državah še danes ne smatrajo niti za Čehe, niti za Hrvate ali Avstrijce, marveč samo za »c. in kr. ljudi«, katere bi le cesarsko-kraljeva avtoriteta držala v šahu in jih odvrnila od vsakega rovarenja proti miru.

Iz Gratzovih izvajanj se jasno vidi, da si legitimisti ne zamišljajo obnove monarhije v Avstriji in na Madžarskem samo v okviru sedanjih državnih mej, marveč še vedno sanjarijo o obnovi nekdanje avstro-ogrske monarhije, v kateri bi bili Nemci in Madžari zopet »Herenvolk«, vsi drugi narodi pa njihovi sužnji. Za tako »c. kr.« politiko legitimistov se pa ne bo nihče ogreval razen onih »c. in kr.« detroniziranih mogočnežev, ki bi se zopet radi vsedli na mehke stolčke.

Predsednik poljske vlade poseti Budimpešto

Budimpešta, 3. decembra. w. »Az Est« napoveduje skorajšnji obisk poljskega ministrskega predsednika Kozlowskega v Budimpešti. Poljski poslanik v Budimpešti, ki je v teku dopoldneva zaradi napredovanja ministrskega predsednika Gömbösa za feldmaršallajtnanta iz vljudnosti obiskal ministrsko predsedstvo, je pri tej priliki obvestil ministrskega predsednika o prihodu Kozlowskega v Budimpešto.

Nemčija se pripravlja na novo akcijo

Ribbentropovi poseti predstavljajo uvod v velikopotezno akcijo, ki jo namerava Nemčija pričeti po plebiscitu v Posaarju

Pariz, 3. decembra. d. Hitlerjev odposlanec Ribbentrop je imel po posredovanju nemškega poslanika v Parizu daljši razgovor s francoskim zunanjim ministrom Lavalom in se je sestal tudi z vodjo organizacije bivših bojevnikov »Union Federale« Pichotom.

»Excelsior« poroča, da se je nemški poslanik Köster sestal z ministrskim predsednikom Flandinom in nato z Lavalom, za kar je porabil priliko, ko je bilo treba podpisati nemško-francosko klirinško konvencijo. Razgovori so se nanašali pred vsem na vzhodni pakt. Francoski odgovor na prvo nemško noto o vzhodnem paktu bo odposlan v Berlin, čim francoska vlada proči poljski odgovor na poslednjo francosko noto.

London, 3. decembra. g. Ribbentropova pogajanja v Parizu spremlja angleški tisk z veliko pozornostjo. Kakor zatrjuje »Sunday Express«, je angleška vlada naziranja, da bi ne imelo smisla ovirati nemškega oboroževanja in bi bilo celo boljše, da bi se točno uredilo in prilagodilo v celotni načrt za Evropo, namesto da se na tihem nadaljuje. Nemško oboroževanje naj bi se po angleškem mnenju izvedlo postopoma v teku let, toda stalno držalo pod višino francoske in angleške oborožitve, nakar naj bi se Anglija in Francija s svojo oborožitvijo vrnili do višine, ki bi jo medtem dosegla Nemčija.

Göring o vlogi Nemčije

Berlin, 3 decembra. AA DNB poroča, da je predsednik pruske vlade Göring v svojem včerajšnjem govoru ugotovil, da Nemčija spet igra vlogo v svetovni politiki, iz katere je bila leta in leta izključena. Göring je govoril tudi o francosko - nemških odnošajih in med drugim dejal, da je nečasten tisti narod, ki se ne more braniti. Tak narod je obenem tudi nevarnost za splošni mir. Enakopravni partnerji se lažje sporazumejo. V zvezi s tem je Göring z največjim navdušenjem govoril o maršalu Petainu, ki se je z njim seznanil v Beogradu. Rekel je, da je maršal plemenit človek in čudovit vojak. S takšnimi ljudmi, je dodal g. Göring, je sporazum zmerom mogoč.

Zagonetna namigavanja

London, 3. decembra. AA. Reuterjev urad poroča, da je v govoru ministra za propagando Göbbelsa v Stettinu izzval posebno pozornost odstavek, v katerem je omenil »gotove naloge, za katere še ni prišel čas, da bi se moglo o njih govoriti«, nakar je dejal, da bo »Nemčija izvršila najsmeleji podvig, ki je bil kdaj zabeležen v zgodovini« in da mora imeti vlada, ki hoče izvrševati zgodovinska dela, pogum za važne odločitve. V nemških političnih krogih razpravljajo sedaj zelo živahno o vprašanju, kaj je minister Göbbels mislil pod nalogami, za katere še ni prišel čas, da bi se moglo o njih govoriti. V krogih ekstremnih narodnih socialistov so mnenja, da je mislil pri tem na stališče, ki naj bi ga zavzela Nemčija v primeru, če bi prišlo po plebescitu v Posaarju do kakih zapletljajev.

Tajna pogajanja med Berlinom in Dunajem?

Dunaj, 3. decembra. č. V poslednjih dneh so avstrijski listi prejeli od cenzure zelo značilna navodila glede člankov in poročil o Nemčiji. Predvsem je bilo listom prepovedano objaviti kaka poročila o nemškem oboroževanju. Listi tudi ne smejo ničesar za Nemčijo neugodnega poročati o Posaarju. Politični krogi smatrajo spričo tega, da so se med Dunajem in Berlinom pričela bolj ali manj tajna pogajanja, pa tudi, da namerava Avstrija v Ženevi enako kakor Nemčija zahtevati enakopravnost glede oboroževanja. S pravo senzacijo pa se je razširila po Dunaju vest, da so se v hotelu »Imperial« nastanili trije nemški delegati, ki so prispeli na Dunaj z neko posebno misijo.

Pogoji Nemčije za povratek v DN

London, 3. decembra. g. »Sunday Dispatch« poroča po berlinskih informacijah, da hoče Nemčija svoj povrat v Društvo narodov vezati na naslednje pogoje: 1. Vrnitev nemških kolonij v Afriki. 2. Sprejemljiva rešitev položaja, ki je nastal zaradi poljskega koridora in 3. Pristanek na defenzivno oborožitev Nemčije. Kot najvažnejšo zahtevo smatrajo v Berlinu rešitev kolonijalnega vprašanja, ne da bi pri tem polagali posebno važnost na vrnitev nemških posestev v Tihem oceanu. Ribbentrop je baje v Londonu predložil te zahteve zunanjemu ministru Simonu. Hitler namerava baje o vsem tem v kratkem javno spregovoriti.

Posaarski sporazum

Pogajanja v Rimu so končana — Nemčija plača Franciji 900 milijonov frankov odškodnine

Ženeva, 3. decembra. AA. Odbor treh je v Rimu zaključil svoje delo in so njegovi člani odpotovali v Ženevo. Na torkovi seji bodo definitivno sprejeli besedilo poročila, ki ga bo odbor predložil 5. t. m. svetu Društva narodov.

Francoski in nemški izvedenci so se sporazumeli zastran odškodnine, ki bi jo Nemčija plačala Francozom, če postane Posaarje po plebiscitu njeno. Nemčija bi plačala 900 milijonov frankov in v premogu odškodnino za warndtske rudnike, katerih rovi so francoske, težišča bi pa postala po plebiscitu nemška. Izplačila bi se izvršila v razmeroma kratkih rokih. Sporazum so podpisali francoski in nemški poslanik.

Berlin, 3. decembra. AA. DNB poroča, o francosko-nemškem sporazumu sklenjenem v Rimu, še naslednje podrobnosti: Francija dobi na podlagi tega sporazuma pravico brezplačnega eksploatiranja rudnika Warndt za dobo 5 let pod pogojem, da letna produkcija premoga v tem premogovniku ne preseže gotove količine. Glede plačila vsote 900 milijonov frankov so določene posebne modalitete, da ne bi zaradi transferja nastopilo poslabšanje tečaja nemške valute. Francosko-nemški zastopniki so se sporazumeli, da se razširijo na vse posaarske prebivalce jamstva, ki jih je svet Društva narodov letos meseca marca priznal volilcem posaarske pokrajine.

Stalinov zaupnik Kirov umorjen v Leningradu

Nasilna smrt uglednega komunističnega prvaka in voditelja v Leningradu

Pariz, 3. decembra. d. Havas je objavila naslednje poročilo iz Moskve: Svet narodnih komisarjev je izdal uradno poročilo, da je bil v zgradbi leningrajskega krajevnega sovjeta ubit član izvršnega odbora komunistične stranke in glavni tajnik leningrajskega krajevnega sovjeta Kirov. Morilca so aretirali. Smrt Kirova je izzvala v vodilnih krogih veliko vznemirjenje. Listi so včeraj objavili služben nekrolog Kirovu, katerega so podpisali Stalin, Molotov, Kalinin, Vorošilov in še nekateri drugi sovjetski voditelji.

Leningrad, 3. decembra. d. O umoru Kirova so bile snoči objavljene naslednje podrobnosti:

Včeraj popoldne ob 16.30 je bil umorjen politični tajnik tukajšnjega sovjeta, Sergij Mironovič Kirov. Ubit je bil v trenutku, ko je zapustil zgradbo, ki se v njej nahaja direkcija tukajšnjega sovjeta. Umoril ga je, kakor pravi uradno poročilo, neki sovražnik delavskega razreda. Policijski organi so morilca takoj aretirali. Uvedena je bila preiskava, da se dožene, ali je morilec imel kake pajdaše. Pokojni Kirov je bil ena izmed najmarkantnejših političnih osebnosti v Rusiji. Bil je osebni prijatelj in intimni sotrudnik Stalina. Splošno se je smatralo, da bo v primeru, da bi se Stalin umaknil, postal njegov naslednik. Kirov, ki je bil razmeroma še mlad, je bil baš na vrhuncu svojega delovanja. Od rane mladosti se je boril v revolucionarnih vrstah. Sodeloval je tudi v znanem uporu v Petrogradu leta 1905.

Po neuradnih vesteh je morilec prišel iz inozemstva. Kakor poudarjajo vsi listi, je bil to po neuspelem atentatu na pokojnega Lenina prvi teroristični akt v poslednjih letih v Rusiji.

Moskva, 3. decembra. AA. Kot naslednik ubitega Kirova pride v političnem biroju Mikojan, ki slovi za enega izmed glavnih Stalinovih zaupnikov.

Moskva, 3. decembra. č. Preiskovalne oblasti so ugotovile, da je morilec Kirova 32letni Leonid Nikolajevič Vasiljevič, ki je bil prej nameščen pri delavski in kmečki izseljenski inšpekciji. Morilec je priznal, da se je že več tednov pripravljal na umor, o motivih pa podrobno ni hotel govoriti. Dejal je le, da mu je bila storjena krivica, ko so ga pred tedni odpustili iz državne službe. Zaradi tega bo izvršni odbor leningrajske komunistične stranke posebej proučil zadevo Vasiljeviča. V Leningrad sta prispela snoči Stalin in Vorošilov. Kirova bodo pokopali na državne stroške v Moskvi.

»Avstrijski kurz«

Dunaj, 30. novembra.

Te dni se je sestal avstrijski zvezni zbor k svoji otvoritveni seji. S tem zasedanjem se je začela v praksi izvajati nova avstrijska ustava, ki je uvedla namesto parlamentarne demokracije »krščanski stanovski sistem«.

Na tej seji, ki je brezdvomno pomemben mejnik v avstrijskem političnem življenju, je nastopil z velikim programatskim govorom kancelar Schuschnigg. Njegova izvajanja so v toliko zanimiva tudi za zunanji svet, ker naj bi raztolmačila bistvo »avstrijskega kurza«, kakor je imenoval kancelar svojo notranjo- in zunanjo-politično smer. Zunanja ilustracija tega avstrijskega kurza, ki jo je tvorila seja sama, je prav za prav podala nazornejšo sliko, kakor kancelarjeve beseda, ki niso prinesle mnogo novega, prav gotovo pa ničesar, kar bi moglo presenetiti onega, ki je zasledoval dogodke v Avstriji od letošnjega julija dalje.

Zvezni reprezentanti, ki so nastopili dedščino ljudskega zastopstva, niso izvoljeni mandatarji. Od petdesetih članov jih je dvajset delegiral državni svet, dvajset gospodarski svet, deset kulturni svet, ostanek pa svet dežel. Vse te korporacije pa zopet niso izvoljene, marveč imenovane in seveda tako usmerjene, da so poslale v osrednjo korporacijo same izbrane zaupnike vladnega režima. Za kakršnokoli opozicijo v takem krogu seveda ni prostora in se torej ni bilo bati niti skromnih dvomov ali pomislekov, kaj šele ugovorov, ko je predsednik Hoyos in za njim kancelar sam označeval areopag avstrijske totalitete pravo ljudsko zastopstvo, bolj odgovarjajoče narodnim in državnim interesom, kakor »lažne demokracije strank«.

V kakšnem odnosu se nahaja politično misleče avstrijsko prebivalstvo napram svoji sedanji reprezentanci, je tedaj za enkrat nerešeno vprašanje, ki bo postalo aktualno šele takrat, kadar se bo odprla vsaj ona skromna možnost sodelovanja in glasovanja, ki jo predvideva ozki stanovski okvir.

Seveda, če ne bo prej kakih neljubih presenečenj, ki kancelarjev program in njegov avstrijski kurz z njimi ne računata. To pa je končno vprašanje avstrijskega ljudstva samega, in inozemstvo gotovo nima povoda, beliti si glavo, kako bodo današnji gospodarji obvladali red in disciplino v svoji hiši zanaprej, ali celo, kakor meni samozavestno kancelar, za vso bodočnost. Vsaj tako dolgo ne, dokler režim, ki uživa v mednarodnih krogih dalekosežen kredit, ker se smatra za najboljšo garancijo avstrijske samostojnosti, ne krene na pota, ki bi utegnila omajati premise dosedanjega zaupanja.

V tem pogledu je mednarodna javnost s Schuschniggovim govorom lahko zadovoljna. Njegova teza je še vedno nadaljevanje Dollfussove samoavstrijske politike, ki je niso tangirali dosedanji poskusi »nacionalne akcije«, niti načrti habsburških legitimistov, dveh pojavov, ki jim je posvečalo mednarodno javno mnenje v zadnjih mesecih mnogo pozornosti. Seveda pa nastaja vprašanje, kako daleč je smatral kancelar Schuschnigg za potrebno in primerno, razkriti javnosti vse, kar se godi za dunajskimi kulisami. Ne da se namreč tajiti, da je bil Schuschniggov govor v vseh zadevah, ki bi mogle vzbujati pri bližnjih in daljnih sosedih večji interes, poln vzdržnosti in diplomatske opreznosti. Da bi bilo mogoče o odnosih z Rimom in Pešto povedati več, kakor zgolj optimistično oceno njih gospodarskih učinkov, o tem menda ne dvomi nikdo, kdor ve za živahne politične konzultacije zadnjih tednov. Morda bi bilo kancelarjevo zunanjepolitično zagotovilo, da hoče Avstrija z vsemi državami vzdrževati prijateljsko razmerje, bolj prepričevalno, če bi slonelo na konkretnejši podlagi.

Vsekakor pa je pozdravljati Schuschniggovo dobro voljo, uravnati zunanjepolitični avstrijski kurz tako, da bo ustvarjena solidna podlaga za sožitje s sosedi, ki bi moglo voditi do pozitivnega, plodonosnega sodelovanja. V to poglavje spada brez dvoma izjava o manjšinah, katerim obeta kancelarjev program »vzgledno varstvo prava in kulture«. Ni dvoma, da bi iskrena izpolnitev te obljube mnogo pripomogla k zbližanju. Toda preveč smo že slišali sličnih obljub, da bi mogli verjeti zgolj besedam.

SAMO ŠE DANES
Gustav Fröhlich in Camila Horn
v velefilmu ljubezni
BODI MOJA
Nežna ljubezen, boji in sreča.
ZVOČNI KINO IDEAL
Danes ob 4., 7. in 9.15 uri zvečer.

Gospodarsko zborovanje JNS v Konjicah

Slov. Konjice, 28. novembra.

V nedeljo, 25. t. m., se je vršilo veliko gospodarsko zborovanje JNS v telovadnici deške šole. Zborovanje je bilo izredno dobro obiskano, saj so številni obiskovalci iz vsega sreza do zadnjega kotička napolnili obsežno dvorano.

Predsednik g. Rado Jereb je otvoril zborovanje ter pozdravil navzočega g. sreskega načelnika dr. M. Suhača, poslanca g. Gajška, ravnatelja Kmetijske družbe g. inž. Ferlinca, gg. župane ter zbrano občinstvo, kateremu se je zahvalil za tako lepo udeležbo. Predsednik je uvodoma poudaril namen JNS, delovati na gospodarskem polju, nato pa je podal pregledno poročilo glede gospodarskega delovanja v srezu v tekočem letu in strankine zasluge v tem oziru. Zgradil se je vodovod v vasi Stranice, ki je hudo trpela na pomanjkanju zdrave pitne vode. Pri Zbelovem je tvoril znatno prometno oviro stari leseni most preko Dravinje, ki ga je voda ob vsaki poplavi ponovno razdejala. Danes stoji tam močan most z betonskimi stenami, ki bo lahko kljuboval valovom deroče Dravinje. Gradnja mostu je stala 40.000 Din.

Brezposelnost je pretila zlasti preko 100 delavcem, zaposlenim svoječasno v kamnolomu na Čezlaku. Uspelo nam je, da je kr. banska uprava nakazala prve kredite za gradnjo Pohorske ceste, ki bo vodila iz Oplotnice preko Peska v Vitanje. Pri tej gradnji so dobili delo brezposelni delavci s Čezlaka. Delo dobro napreduje in je banska uprava letos prispevala 150.000 Din.

Ker imajo naši potoki zelo prostrano porečje, saj odvajajo vodo vsega južnega dela Pohorja, so poplave v dolinah kaj pogoste, osobito pri Zrečah ter med Poljčanami in Žicami. Polja in travniki so zamočvirjeni in nujno je potrebna temeljita regulacija Dravinje s pritoki. Tudi v tem pogledu smo že dosegli prve uspehe. Letos so strokovnjaki premerili in preiskali teren, preko zime pa bodo izdelali potrebne regulacijske načrte. Spomladi se prične z delom. Ker bodo ta dela zahtevala ogromne vsote denarja, zato jih seveda ne bo možno izvršiti v enem letu, toda stopnjema bo vse urejeno.

Veliko pomanjkanje gotovine je bilo še poostreno zaradi nalaganja denarja nedoletnih otrok v Hipotekarno banko. Naši sreski denarni zavodi so ostali zaradi tega brez tekočih denarnih sredstev. Po prizadevanju nar. poslanca g. Gajška je skupščinski odbor pri pripravi nespornega postopka sprejel določbo, da se sme denar nedoletnikov nalagati tudi v regulativnih hranilnicah. Senat pa je ta predlog zavrgel.

Mnogo je pripomogla k čim boljši prodaji poljskih pridelkov in živine Kmetijska družba, ki je v srezu pokupila dokaj blaga ter je nudila kmetovalcem najvišje mogoče cene; s tem je dvignila vrednost blaga. Vprašanje agrarne reforme na tukajšnjih veleposestvih g. Windischgrätza je v teku. Zadeva traja dalje časa, ker je lastnik italijanski državljan in mu pritiče za zemljo prometna vrednost.

Govornik je nato prešel na vprašanje davkov, ki danes hudo tarejo vsakega davkoplačevalca. Poudarjal je potrebo plačevanja davkov, saj so namenjeni v dobrobit države, ki nam nudi osebno in premoženjsko varnost v državi in napram inozemstvu. Preživljali smo boljše čase vse do l. 1930. Pomanjkanja denarja v tej dobi ni bilo in smo zares živeli dokaj brezskrbno. Zato danes v težkem času zadeva visoki davek še bolj občutno. Velik nedostatek obstoja v tem, da se prodajajo zarubljeni predmeti po neverjetno nizkih cenah in je prizadeti posestnik pri tem dvakratno oškodovan. Nujno je potrebno, da se zarubljeni predmeti ne prodajajo pod dnevno ceno. Kmečki domovi naj se oproste zgradarine, če se pod njihovim krovom opravlja kak mali obrt, če obrtniku to ni njegov glavni poklic. Pridobnina in nje odmera zahtevata posebno veliko razumevanja in vsestranskega poznanja davčnih obvezancev. Odgovorna mesta prirediteljev naj bodo zasedena po najsposobnejših starejših uradnikih, ki so dobro poznani z razmerami svojih davčnih obvezancev in jih zato lahko tudi objektivno ocenijo. Tudi bi morali ti prireditelji imeti fakultetno izobrazbo.

K zaključku je pojasnil g. govornik še položaj glede zaščite kmetskih dolgov pri denarnih zavodih. Zlasti je poudaril možnost plačila polovice obveznosti potom kompenzacije, ako se istočasno druga polovica poravna v gotovini. Med zbranimi poslušalci je žel g. Jereb veliko priznanje za svoje izčrpno poročilo.

Nato je govoril g. ravnatelj Kmetijske družbe inž. Ferlinc. Njegov govor je bil zelo zanimiv in poučen, ker je na poljuden način obrazložil način blagovnega izvoza in uvoza. Objasnil je tozadevne plačilne težkoče. Spodbujal je na podvig kvalitete predmetov za izvoz. Obrazložil je tudi temeljne pojme kalkulacije. Take razprave so velike važnosti osobito za naše kmetsko ljudstvo, ki dobi na ta način vpogled, kako se razpečavajo njegovi pridelki na debelo in kolikšne potrpežljivosti je treba često pri tem.

Zaključni govor je imel narodni poslanec g. Gajšek, ki je obširno poročal o našem notranjem in zunanjem političnem položaju. Oba govornika je občinstvo nagradilo z iskrenim priznanjem.

Ob zaključku zbora je bilo sprejetih pet resolucij, ki se tičejo omiljenja davčnih bremen ter gospodarske in denarne krize. Sreska organizacija JNS je gg. narodnemu poslancu Gajšku in banovinskemu svetniku županu Jerebu izrekla soglasno zaupnico in zahvalo.

Po zaključku se je vršila seja sreskega odbora JNS v dvorani Narodnega doma.

Vedno nove množice na Oplencu

Topola, 3. decembra. Grob Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja je postal pravcata božja pot neštetih delegacij iz vseh krajev naše države. Posebno mnogo delegacij prihaja te dni, ko se bliža božič in so še bolj potencirani obiski prebivalstva in manifestacije splošne narodne žalosti.

Tako je tudi danes prišlo veliko romarjev iz vse države v večjih ali manjših skupinah, pa tudi posamezniki. Med njimi je bila najmnogoštevilnejša delegacija iz sreza Jaša-Tomića in iz Velikega Bečkereka, ki jo je vodil poslanec Niko Matić. V njej so bili razen zastopnikov agrarnih zajednic in pevskega društva tudi zastopstva dobrodelne zadruge, Sokola, Rdečega križa, gasilskega društva in posebno mnogoštevilni zastopniki naših državljanov nemške narodnosti.

Po molitvi za pokojne so vsi odšli v kripto, kjer se je vršila kratka žalna svečanost. Ganljiv govor je imel narodni poslanec Matić. Delegacija je položila na grob lep venec. Po molitvi je pevski zbor zapel »Večnaja pamiat«, nato so pa člani delegacij globoko pretreseni poljubili grob in s težkim srcem odšli.

DIABETIČARJI
pijte pogosteje in po dalj časa Rogaško slatino »Donat« vrelca!
Vprašajte Vašega zdravnika!

Avstrijski finančni minister v Rimu

Rim, 3. decembra. d. Snoči je prispel v Rim avstrijski finančni minister dr. Buresch, ki se je zadnje dni mudil v Parizu zaradi avstrijskega konverzijskega posojila. Na postaji ga je sprejel italijanski finančni minister Jung z vodilnimi uradniki svojega ministrstva. Danes sta imela dr. Buresch in Jung daljši razgovor o italijanskem deležu pri avstrijskem konverzijskem posojilu ter o drugih gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki se tičejo Italije in Avstrije.

»Objektivnost« nekaterih svetovnih listov

Curih, 3. decembra. r. Znano je, da so nekateri listi, med njimi tudi »Neue Zürcher Zeitung«, vse do nedavna kaj radi prinašali tendenciozna poročila o Jugoslaviji. Marsikdo jim je nasedel in vzel te »nepristranske« informacije uglednega lista za čisto resnico. *Sedaj pa očitajo nekateri švicarski listi »Züricherci«, da ni bil njen »strokovnjak« za jugoslovenska vprašanja nihče drug kakor voditelj marsejskih morilcev Ante Pavelić. »Züricherci« je ta očitek v sedanjem trenutku, ko se je jasno pokazalo, kakšnim ciljem so služile klevetniške kampanje narodnih izdajic, skrajno neprijeten, ker meče čudno luč na njeno objektivnost in se ga na vse načine otresa, češ da je imela tudi druge informatorje.* Kakšne sorte so bili ti informatorji, se more sklepati že po načinu njenega pisanja, ki je šele v zadnjem času postalo glede Jugoslavije malo bolj objektivno. (Tudi pri nas je mnogo takih, ki kar »prisegajo« na objektivnost »Züricherce« in iz takih virov prihajajoče informacije z naslado širijo dalje kot povsem zanesljive! Morda jih bo sedaj srečala pamet!)

Komisar veslaške zveze

Šibenik, 3. decembra n. Dr. Dekaris, zdravnik v Šibeniku, je bil imenovan za komisarja jugoslovenske veslaške zveze. Dr. Dekaris je že prevzel agende dosedanje uprave ter je sporočil vsem klubom svoje imenovanje. V najkrajšem času bo skušal sklicati izredno glavno skupščino zveze, da uredi vsa pereča vprašanja. Kongres se bo vršil bržkone v Šibeniku ali Zagrebu.

Snimanje »Ciganskega barona« v Jugoslaviji

Beograd, 3. decembra p. Davi je prispel semkaj zastopnik velikega nemškega filmskega koncerna »Ufa« grof Kerzenbrock, ki bo uredil vse potrebno za snimanje filma »Ciganski baron« na ozemlju Jugoslavije. Pri filmu bo poleg nemških umetnikov sodelovalo tudi mnogo domačih ljudi.

Austria v Londonu

London, 3. decembra w. Dunajska Austria je danes odigrala drugo tekmo na gostovanju po Angliji, in sicer proti londonskemu klubu II. lige Fulhamu, ki se je končala neodločeno 1:1.

„Dobri vojak Švejk“
Film ZKD
Samo še danes ob 14.15 popoldne
v prostorih
ELITNEGA KINA MATICE
Vstopnina najnižja: Din 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50

Vsa Ljubljana se je tresla!
Ne od potresa — temveč od smeha,
ki ga vzbujata slavna komičarja
STAN LAUREL in OLIVER HARDY
v krasni komični operi
Fra Diavolo
SAMO ŠE DANES OB 4., 7.15 in 9.15
Telefon 21-24 ELITNI KINO MATICA Telefon 21-24

Spomenik bolgarskih vojnih žrtev v Beogradu

Prisrčna manifestacija jugoslovensko-bolgarskega bratstva na grobovih žrtev bojev med brati

Beograd, 3. decembra.

Na novem pokopališču Beograda se je vršila v nedeljo dopoldne ganljiva svečanost, ki je zelo pomembna kot zavrnitev žalostne preteklosti in kot zaobljuba boljše in srečnejše bodočnosti. Blagoslavljali so grobnico bolgarskih častnikov in vojakov, ki so padli na srbskih tleh v bojih od leta 1912. do 1918. Slavnosti so prisostvovali predstavniki vseh tujih poslaništev in predstavniki naše vojske. Zastopnik našega vojnega ministra je bil divizijski general Jankov ć, poveljnika mesta Beograda je zastopal njegov pomočnik, ministrstvo zunanjih zadev pa svetnik dr. Subotić. Bolgarski poslanik na našem dvoru dr. Kiuseivanov je imel ob spomeniku, na katerem je napis: »Zaginali za rodinata 1912—1918«, ganljiv govor, ki je globoko ganil naše, bolgarske in tuje udeležence žalobne svečanosti. Med drugim je izvajal:

»Naši spomini se vračajo v ono dobo, ko sta dva bratska naroda krvavela v bratomornih borbah. Vse žrtve, ki so takrat padle in so pokopane sedaj tu pred nami, so žrtve nas vseh. Izšle so sicer iz fratomorilnega boja, padle pa so vendarle za boljšo bodočnost. Pred nami je vera, da so nekdaj nad nami krožeči oblaki razpršeni in da se ne bodo nikdar več pojavili. Pri spominu na te žrtve prihajamo do spoznanja, da tudi te žrtve niso bile zaman. Zapustile so nam namreč nauk, da v bodočnosti ne sme biti več takega prelivanja krvi in takih žrtev. Nad senco pokojnih junakov žari radost srečnejše bodočnosti in sence bolgarskih žrtev se objemajo s sencami vaših baš tako, kakor se na zemlji objemata naša dva bratska naroda. Naj bo žrtvam ohranjen večni spomin in Bog naj nam da, da bi se v bodočnosti oba bratska naroda popolnoma razumela. V tej nadi se klanjamo največjemu in najhrabrejšemu vojaku Jugoslavije, pokojnemu kralju Aleksandru! Slava mu!«

1. december na Sušaku in na Reki

Sušak, 1. decembra.

Pomladno lepo vreme traja še vedno. Na modrem jadranskem nebu ni po ves dan niti meglice, morje je pa tako spokojno, kakor da spava. Na narodni praznik zarana me je zbudilo solnce, ki mi je posijalo skozi odprto okno na posteljo. Ko sem stopal proti »Kontinentalu«, sem videl, da se je ves Sušak odel v resno svečano obleko. Vse delo je počivalo, vse trgovine so bile zaprte in čez vsako jugoslovensko trobojnico, s katerimi so bile okrašene hiše, je visel črn flor. Veselje nad našim praznikom je stalo roko v roki z žalostjo nad njim, ki je odšel od nas tako zgodaj.

Šel sem tja preko na drugo stran. Kaj me je vabilo tja? Vabila me je tista slonokoščena bela cerkev, ki se je letos dvignila s svojim velikim stolpom, štrlečim kakor prst proti nebu, nad Reko prav nasproti naši trsatski romarski cerkvi. Precej strmo in daleč se je treba vzpenjati nad reškim mestom navzgor mimo lepih palač in vil, da prideš do nove cerkve, ki je bila pred nekaj meseci blagoslovljena v spomin onih, ki so padli za domovino Italijo. Nisem poseben prijatelj moderne arhitektonike, ki napravlja včasih s svojimi gladkimi linijami iz stavb škatle, toda nad tako ubrano harmonijo linij in materijala, kakor ga nudi pogled na to cerkvico, sem ostrmel. Zunaj je sam bel nabrežinski kamen in na strehi širok rob iz bakrene pločevine; znotraj pa tla, strop, stene sam marmor iz samo treh barv: temno rjave, svetlo sive in bele. Križev pot je nekaj posebnega. Vse slike so mozaično vdelane v steno, linije belega marmorja markirajo okvir, vsaka postaja ima samo po dve ali tri osebe in na vsaki je Kristus ves iz belega marmorja. Vsa cerkev v svoji zunanjosti in notranjosti je mojstrska umetnina.

Počasi sem se spuščal mimo Kalvarije po stopnicah v mesto. Tam na drugi strani je ležal naš Trsat, ves okopan v jutranjem solncu. Po beli cesti s Sušaka proti Trsatu so se spenjale čete Sokolov. Na Reki se je v pravoslavni cerkvici vršila svečana služba božja, katere se je poleg oficijelnih osebnosti udeležilo toliko občinstva, da je bila cerkev prenapolnjena. Tožno so zveneli spevi pevskega društva »Jeka od Jadrana«, ki je prišel s Sušaka prepevat k svečanosti. Po duhovnem obredu je bila recepcija na našem konzulatu. V cerkvi sem opazil velik lovorov venec, ki je nosil na vijoličastih trakovih naslednji zlat napis: »Kralju mučeniku — Fiumana citadinica«.

Sušak je na zelo lep in svečan način proslavil narodni praznik. Na Trsatu in v pravoslavni kapeli so se vršile službe božje, sokolstvo pa je z zelo lepim in resnim programom na svoji matineji izkazalo čast kralju, ki je odšel od nas in kralju, ki je stopil na njegovo mesto. Vse mesto je na narodni praznik počivalo, toda ne tako kakor je prejšnja leta; trobojnice s črnim florom govore o tem, da so naša srca ranjena. Samo solnce sije in greje, kakor da nas hoče razvedriti in potolažiti. Le ogrevaj, ti nebeško solnce, našo lepo zemljo in naše morje in napoji nas z močjo upanja in ljubezni, da bomo premagali boli in zmagali z našo pravdo! P.

Zločin v Soteski še ni pojasnjen

Ljubljana, 3. decembra.

Kakor je obširno poročalo že ponedeljsko »Jutro«, je bil izvršen v soboto v večernih urah sredi Ljubljane grd in drzen zločin. V Soteski je nekdo na stanovanju oropal in pobil na tla — najbrž s kladivom — 55-letno zasebnico Josipino Kalanovo. Zločinec je potrkal po 19. uri na vrata in Kalanovo pobil na tla takoj, ko mu je odprla. Izvršil je gnusni napad tako naglo, da žrtev niti ni imela več časa zavpiti na pomoč. Kalanova je dobila tri ali štiri udarce in je padla po tleh v kuhinji. Zločinec je menil, da jo je pobil do smrti in je v naglici odprl vse omare in pretaknil vse predale. Našel je v predalu omare 2500 Din, ki jih je imela Kalanova v neki šatulji, obenem si je prilastil tudi dve hranilni knjižici z vlogami nad 18.000 Din in z 8000 Din. V drugem predalu je našel tudi nekaj dragocenosti. Med zlatnino je bila dolga ovratna verižica.

Ko je ropar tako pobral ves plen, je pobegnil, toda ne pri vratih. Najbrž je začul zunaj korake neke sosedne stranke. Odprl je okno, prišel na verando in skočil na dvorišče, odkoder si je nato previdno pomagal na ulico.

Kalanova leži v bolnišnici še vedno v kritičnem stanju in je danes nekajkrat bruhala. Popoldne se je stanje le malo izboljšalo. Kriminalni organi vršijo obširno preiskavo, ker jim je Kalanova lahko precej točno opisala napadalca. Bil je to mlajši človek, precej visok, oblečen v sivo obleko in plavih las. V stanovanju Kalanove so bili posneti tudi prstni odtisi. Zaradi nekih okoliščin so kriminalni organi aretirali nekega 26-letnega Ljubljančana, ki pa je podal alibi. Zaslišavanje se še nadaljuje.

Upokojitev v sodni službi

Beograd, 3. decembra p. »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim sta upokojena med drugimi sodnik Stola sedmorice oddelka B v Zagrebu Vinko Fabris in ravnatelj zemljiške knjige pri okrožnem sodišču v Ljubljani Josip Rus.

Herriot obolel

Pariz, 3. decembra AA. Edvard Herriot je obolel na črevesni bolezni. Bolezen ni hudega značaja in potrebuje bolnik samo nekaj dni oddiha.

Obnova reda in zakonitosti v Bolgariji

Sofija, 3. decembra. p. Bolgarska vlada energično nadaljuje svojo akcijo za obnovo reda in zakonitosti v državi. Z vso strogostjo se nadaljuje preiskava proti bivšim makedonstvujuščim in razkrivajo njihovi zločini. V soboto je bilo od vojaškega sodišča obsojenih 12 bivših pripadnikov VMRO na smrt zaradi zločinov, ki so jih izvršili v preteklih letih. V kratkem pride pred sodišče še 30 makedonstvujuščih, ki se bodo morali zagovarjati za svoja grozodejstva. Vlada je čvrsto odločena vzpostaviti vsepovsod avtoriteto zakona in oblasti ter enkrat za vselej napraviti konec samovladi nasilnikov iz bivše VMRO.

Narodni poslanec Nikodijević umrl

Beograd, 3. decembra p. Predsedstvo Narodne skupščine je prejelo obvestilo, da je na svojem domu v Čupriji preminul danes popoldne narodni poslanec za despotski in ravanički srez Arandjel Nikodijević. Njegov namestnik je Čedomir Bejkić, občinski tajnik v Jelovcu.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Spočetka spremenljivo, oblačno, nato docela oblačno. Nastopili bodo topli vetrovi in je pričakovati slabega vremena.

Novosadska vremenska napoved za torek: Oblačno in megleno v vsej državi. Deževalo bo morda v severnih krajih, snežilo pa v hribih. Temperatura bo nekoliko narasla.

Dunajska vremenska napoved za torek: Milo vreme bo trajalo dalje. Spremenljivo in močno oblačno.

SAMO ŠE DANES senzacija nad senzacijo! Premiera velefilma
POKOLJ
(Massacre)
Največja borba Indijancev za svoja prava.
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 4., 7. in 9. uri.
Cene 4.50 in 6.50 Din.
SENZACIJA! SENZACIJA!

Naši kraji in ljudje

Matičarji se vračajo

Matičarji se vrnejo drevi ob 20.26 z brzovlakom v Ljubljano. Njihovo kulturno udejstvovanje v Bolgariji je nad vse pričakovanje krasno uspelo. Izvršili so važno misijo za duhovno zbližanje obeh bratskih narodov. Pokažimo, da vemo ceniti požrtvovalnost in trud svojih someščanov in pozdravimo jih danes zvečer v čim večjem številu na kolodvoru! — V naslednjem spet objavljamo eno izmed pisem našega poročevalca, ki je spremljal Matičarje, nekatere opise sprejemov in uspehov v Bolgariji pa bomo še objavili.

Trnovo, 27. novembra.

Iz Stare Zagore je Matični zbor potoval v nekdanjo prestolnico Trnovo. Silno zanimiva pot čez Balkansko gorovje. Vlak pelje naravnost proti severu. Na postaji Tulovo se odcepi proga v Kazanlik, središče doline, kjer cveto v maju najlepše vrtnice. 4000 kg cvetja je potrebno za 1 kg znanega bolgarskega rožnega olja, ki ga razpošiljajo po vsem svetu, predvsem v Pariz in ki prinaša letno nad 100 milijonov levov 14 podjetjem. Severno Kazanlika je znameniti prelaz Šipka. Odtod dalje vodi proga v območje pogorja Balkana. Iz Dabovega do Krasteca, ki je najvišja železniška postaja na Balkanu, se vrsti 56 predorov in vlak se v obliki osmice na enem samem kraju povzpne do višine nad 800 metrov. Ko smo gledali skozi okno, smo imeli tri železniške proge pod seboj, ki smo jih pravkar prevozili. Postaja Krastec leži 882 m visoko. Matičarji so imeli še posebno srečo, da jih je spremljalo najkrasnejše vreme. Jasno nebo brez meglice, toplo solnce, čist, hladen zrak. Nad 20 cm snega je ležalo okoli postaje Krastec. Na tej in naslednjih postajah so Matičarjem šle za južino posebno v slast znane bolgarske »banjice«, štruklji iz tanko zvaljanega maslenega testa, zloženega v nekak mošnjiček in napolnejnega s sirom. Prodajajo se tople in po dva leva komad. Čudovito so potolažile želodce od vožnje presuvanih Matičarjev.

Ob dveh popoldne so se Matičarji bližali po legi najlepšemu in najznamenitejšemu mestu vse Bolgarije. Mesto leži v polkrogu na skalnatem griču, okrog katerega se vije reka Jantra. Od reke se vzpenja brdo 80 do 120 metrov visoko, vse posejno s hišami, ki čepe kakor gnezda na skalovju. Mestne ceste se vijejo v velikanskih vijugah. 200 let so vladali tukaj bolgarski carji in mesto je bilo sijajno središče duševnega in verskega življenja nekdanjih Bolgarov.

Na kolodvoru spet vse polno naroda. Peron je okrašen z bolgarskimi in jugoslovenskimi zastavami. Dve godbi igrata v pozdrav. Domači pevski zbor »Carevič« zapoje našo himno, Matičarji odgovarjajo z bolgarsko. Za pozdravne govore se zahvali predsednik zbora Silvan Pečenko. Prav vsakega člana in članico obdarijo s krasnimi krizantemami in znaki v bolgarskih barvah. Kolodvor je 3 km oddaljen od središča mesta. Zato so nas sprovedli s kočijami do Vojenega doma, ki leži ob začetku glavnega dela mesta. Nasproti Oficirskemu domu stoji velik, še nedovršen spomenik padlim vojakom. Ob vznožju spomenika so se Matičarji slikali skupaj z domačimi honoraciorji in s člani narodnega zbora »Carevič«, pa nas poglejte na pričujoči sliki, kakšni smo na turneji.

Po slikanju se je razvil sprevod. Spredaj vojaška godba, potem Matičarji, med njimi pomešani domači pevci in drugi domačini, ki so sprejeli goste na kolodvoru. Na koncu pa dijaška godba gimnazijcev. Sprevod je šel v prostrano mesto, ki je vse v zastavah, skozi gost špalir šolske mladine in prebivalstva, ki so burno pozdravljali goste. Šolski otroci so spotoma poklanjali gostom šopke krizantem, tako da se je del članic s polnimi naročji cvetlic komaj še videlo iz šopkov. Moški zbor je dobil svoj kvartir v velikem turistovskem domu, kjer je v eni sami dvorani na dobrih in čistih posteljah prenočilo kakih 40 pevcev. Ostali so bili razdeljeni po mestnih hotelih, predvsem v hotelu »Cara Borisa II.«, kjer smo tudi bili na hrani.

Velika dvorana v »Teatru modernem« je bila polna do zadnjega kotička. Udeležilo se je koncerta najodličnejše občinstvo z zastopniki politične, vojaške in cerkvene oblasti in drugi. Pred začetkom koncerta je domači zbor z galerije pozdravil Matične pevce z jugoslovensko himno in s pevskim pozdravom »Rodno pesem«. Potek koncerta kakor povsod doslej. Po prvem odmoru je v zanosnem govoru, prežetem slovanskega duha, pozdravil goste biskup Sofronij, zamenik metropolita. Poudarjal je veliko idejo Slovanstva in kot vmesno točko na poti k temu cilju zbližanje Bolgarov in Jugoslovenov. Pozdravil je prav posebno Matičarje, ki so prišli sem v službi zbliževanja obeh narodov in ker so prinesli kot pionirji kulture svojo krasno pesem. Komaj se je poleglo navdušenje, ki ga je izzval topli pozdrav, je izpregovoril zastopnik domačega pevskega zbora »Carevič« in poklonil pevcem velik šopek. Ob koncu koncerta, ko so Matičarji še morali dodati več narodnih pesmi, so se v slovo medsebojno burno pozdravljali občinstvo in pevci na odru.

Človek, ki sledi Matičnim sprejemom in koncertom od blizu, bi rekel, da ni več možno kako stopnjevanje v toploti, prisrčnosti in iskrenosti. Vendar doživi Matični zbor od točke do točke kak nov, posebno mičen dokaz srčne topline, navdušenja, ovacij, prijazne postrežljivosti, odkrite radosti zavoljo obiska.

Naslednje dopoldne so porabili Matičarji čas, da so si podrobno ogledali znamenito mesto, njegovo izredno lepo in svojevrstno lego. Le prehitro je minil čas in so morali po kosilu že na kolodvor, ker jih je po toplem slovesu ob 14. že ponesel vlak proti Varni. Izredno praktično je za Matičarje, da imajo za svoje potovanje dva stalna pulmana, ki jih čakata na kolodvorih in v katerih ima vsak član družbe svoje stalno mesto. V teh dveh pulmanih živijo Matičarji kakor ena družina, si vzajemno pomagajo in strežejo drug drugemu. Zvečer ob 21. smo bili v Varni.

Že stari Azteki so se naslajali nad neke vrste primitivno čokolado iz kakaovih zrn. Toda stoletja so pretekla, predno je uspelo izdelavo čokolade dvigniti do take popolnosti kakor je mlečna čokolada Mlekita. Mlečna čokolada Mlekita je odlična slaščica, ki zadovolji najbolj razvajen okus, pričara topeč se v ustih prijeten telesni počutek in oplemeni ustni dah.

Cesta Radohova vas — Sela dograjena

Novomeški cestni odbor je pravkar končal gradnjo ceste, ki veže postajo Radohovo vas in Sela — Šumberk k občini Zagradcu. Cesta se vije od postaje po dolini skozi Zagorico in Velike Dole, konča se pa v 2 km dolgem vzponu (6 odst.) na Selih, ki stoje na planoti pod Velikim hribom. Gradili so cesto od l. 1927 v treh etapah. Medtem ko se je v prvih dveh etapah gradila cesta domalega v dolini med njivami, je zadnji del ceste speljan po zelo hudem terenu v gozdu v dolžini 1800 m. Zavoljo tega ima ta del tudi mnogo ovinkov, ki so pa vsi dobro izpeljani.

Gradbeno režijo je vodil gradbeni odbor pod predsedstvom g. F. Horvata, predsednika občine, kateremu je z vzorno vnemo pomagal g. Ozimek, ki je po svojem očetu nadaljeval započeto delo za izpeljavo ceste, za katere gradnjo je trajala borba že nad 35 let. Prizadeto prebivalstvo je z veliko delavnostjo pripomoglo do čim prejšnje in cenene dograditve. H gradbenim stroškom so prispevali banska uprava, novomeški in litijski srez in občine, katerih prebivalci bodo cesto največ rabili. Tehnično vodstvo je bilo v rokah diplomiranega tehnika g. Brezarja, ki mu je pomagal delovodja Zavodnik.

Prebivalstvo upa, da se bo v najkrajšem času gradila še cesta Sela — Zagradec, s čimer bi bile vasi zvezane s svojo občino, med tem ko zdaj nimajo nobenega pravega pota.

Rudarski praznik sv. Barbare

Hrastnik, 3. decembra.

V nedeljo so vsi naši rudarji po stari tradiciji praznovali nedeljo sv. Barbare ter obujali spomin na svoje tovariše, ki so

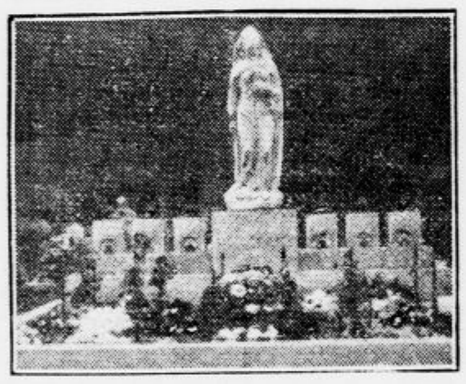

postali žrtve nevarnega dela. Sedanja generacija naših rudarjev pomni kot največjo rudniško nesrečo ono, ki se je dogodila 29. novembra 1932 v ojstrskem rovu ter vzela življenje šestorici pridnih rudarjev, dočim so bili trije po čudežnem naključju oteti smrti in so se po dolgem bolehanju spet vrnili k nevarnemu jamskemu delu. Ti trije: Višnar, Zajc in Kramaršek delajo kakor prej v jami.

V nedeljo so se rudarji v sprevodu zaradi žalovanja za pokojnim vladarjem brez godbe podali k službi božji na Dol, potem pa so obiskali pokopališče ter se zbrali ob grobu žrtev ojstrškega rova. Pred lepim spomenikom, ki nam ga kaže slika, so pevci zapeli žalostinke, nastopila pa je tudi godba. Pri strašni nesreči pred dvema letoma so izgubili življenje rudarji Drnozg, Jazbinšek in Skornšek, ki so zapustili družine, ter samski rudarji Ahac, Babič in Speiser. Pokojnega rudarja Drnozga je takoj po katastrofi pri delu nadomestil njegov najstarejši sin, rodbine ostalih žrtev pa živijo od rentnine. Višek mesečne rentnine znaša 850 Din, razdeljena pa je z eno tretjino na vdove in s četrtinami na posamezne nedoletne otroke. Če ima vdova tudi več nedoletnih otrok, ne more rentnina za vso družino presegati zneska 850 Din mesečno. Rodbine ponesrečencev, ki sicer nimajo nobenega člana v rudniški službi, uživajo še vedno to ugodnost, da prebivajo v rudniških stanovanjih. Hrastniški dopisnik »Jutra« je rodbinam ojstrških žrtev te dni poklonil slike zadnjega počivališča njihovih dragih.

Spomin na strašno nesrečo je še vedno živ v rudniških revirjih in je bila tako nedelja sv. Barbare spet prisrčna komemoracija žrtev rudarskega poklica.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah v kolkih, živcih, bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti, povzroči naravna **»Franz Josefova« grenčica** izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo **»Franz Josefovo« vodo** tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Slike iz Dalmacije

Ljubljana, 3. decembra.

V Hedžetovi dvorani so v nedeljo dopoldne slovesno otvorili razstavo del akademskega slikarja Stepana *Bakovića* iz Splita. Poleg pokrovitelja dr. Pirkmajerja in razstavljalca, ki je sam aranžiral prireditev, so prisostvovali otvoritvi med drugimi predsednik občine dr. Puc, predsednik Narodne galerije dr. Windischer, sreski načelnik Žnidarčič in podnačelnik dr. Zobec, svetnik dr. Jeglič in tajnik Marjanović za Jadransko Stražo ter prof. Bačić in nadzornik Urbančič za »Sočo«.

Otvoril je razstavo s kratkim govorom pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, ki je poudaril umetniško in nacionalno pomembnost teh slik iz narodnega življenja folklorno pestre Dalmacije. Prvi pogoj za kulturno in gospodarsko zbližanje posameznih predelov Jugoslavije je medsebojno spoznanje. Da bomo znali ceniti vrednost ustvarjanja v našem ožjem in širšem nacionalnem krogu, moramo imeti pred vsem priliko primerjave. V tem smislu iskreno želimo uspeha razstavi mojstra Bakovića in še je naša želja, da bi prav tako slovenski slikarji lahko šli razstavljat v Split in drugam.

Razstava obsega v celoti 95 zanimivih oljnatih slik, portretov in pokrajin, ki so zlasti v pogledu folklore pomembne in dragocene. Po vseh jugoslovenskih mestih, kodar je prof. Baković razstavljal doslej, je dosegel prav lepe gmotne in moralne uspehe in ne more biti dvoma, da bo razstava tudi v Ljubljani vzbudila enako zanimanje in priznanje.

NE RAZMETUJTE VAŠEGA DENARJA!

Za 4 DINARJE dobite že propagandno tubo zobne paste

BOTOT

Manifestacija mariborskih obrtnikov

V okviru obsežnega programa Obrtniškega tedna je bilo v nedeljo dopoldne v kazinski dvorani veliko manifestacijsko zborovanje mariborskega obrtništva, ki je dvignilo svoj glas v zaščito domačih izdelkov in domačega dela.

Zborovanje je otvoril g. Vahtar Miha, ki je predvsem pozdravil narodnega poslanca Krejčija, zastopnike oblasti, in sicer mestnega ravnatelja g. Rodošeka, kot zastopnika mestnega poglavarja in obrtnega referenta g. dr. Senekoviča ter vse navzoče predsednike združenj pa tudi vse navzoče obrtnike. Pozdravil je tudi zastopnike tiska, nato pa podal besedo glavnemu govorniku, predsedniku krajevnega odbora Krajcerju Antonu, ki je v vestno sestavljenem referatu podal jasno sliko o razvoju rokodelskih obrtov, o propadanju gotovih strok in današnjem težkem gospodarskem položaju obrtništva, zlasti rokodelskega. H koncu je apeliral na občinstvo, da bolj podpira rokodelce s tem, da kupuje in naroča svoje potrebščine pri mojstru rokodelcu. Govorniku so vsi navzoči pritrjevali in odobravali njegova stvarna izvajanja. Za njim je govoril g. Reicher Franc, predsednik Združenja krojačev, ki je v jedrnatem govoru orisal vse krivice, ki se danes gode obrtništvu, na katerega škodo se podpira tuja industrija, ki izriva domačega obrtnika s trga.

Predsednik Vahtar je pojasnil nastop združenih organizacij proti prekomernemu obdavčenju obrtništva. G. ravnatelj Rodošek je pozdravil zborovanje v imenu mestne občine in želel Obrtniškemu tednu najlepšega uspeha. Ponovno so govorili še gg. Krajcer Anton, Vahtar Miho, Lužnik Ivan iz Zg. Radvanja, nakar je g. Novak Franjo, predsednik Združenja brivskih mojstrov, prečital obširno resolucijo, ki so jo enodušno sprejeli. Predsednik g. Vahtar je nato zaključil z zahvalo za udeležbo in apeliral na navzoče, da se udeleže predavanj v torek in četrtek ob 20. v ravno tej dvorani. Kakor v Mariboru, se je Obrtniški teden proslavil tudi v vseh drugih središčih obrtništva v območju Okrožnega odbora mariborskega.

Start II. skupine za »Tek Uedinjenja« pred Narodnim domom v Ljubljani.

Na levi: Prvi tekač I. skupine Bručan Jože (Ilirija) se bliža cilju. — Okoli 5 km dolgo progo je pretekel v času 17:59. — Na desni: Zmagovalec II. skupine Srakar Franc (Primorje) teče v cilj; tekel je okrog 2.5 km dolgo progo 10 minut.

KUPUJTE DOMAČE BLAGO!!!

KULTURNI PREGLED

Umetnost na ulici

Praga, v novembru.

Češkoslovaški likovni umetniki so v dneh 10. do 18. novembra priredili v Pragi »Teden likovne umetnosti«. Njegov namen je bil, približati današnjemu človeku moderno umetnostno tvorbo in zbuditi v njem večje zanimanje zanjo.

Položaj češkoslovaških likovnih umetnikov se ne razlikuje mnogo od položaja njihovih tovarišev pri nas ali kje drugod v svetu: publika se za njihovo delo ne zanima, je do njihovih stvaritev ravnodušna, jih ne kupuje, niti jih ne hodi vsaj gledat na razstave. Če pride neki umetnik ali neka skupina umetnikov danes razstavo, se sicer na njeni otvoritvi zbere dokaj ljudi; izbrana publika, zastopniki povabljenih krogov, uradov, oblasti, toda drugi dan, ko je razstava pristopna »širšemu« občinstvu, sedi pri vhodu prodajalec vstopnic sam in kipi ali slike v razstavnih prostorih stojijo ali visijo tudi same, neobčudovane, same sebi v namen. — Posledica tega ni samo ta, da zija med umetniki in občinstvom širok prepad, ki ga nihče noče premostiti, marveč tudi brezupen gmotni položaj umetnikov. V tej težki dobi čutijo umetniki močan nedostatek tesnejšega stika z občinstvom in njegovega priznanja.

Da bi vsemu temu odpomogli in opozorili javnost na svoje delo, so se češkoslovaški umetniki ne glede na svojo nazorno orientacijo ali svoj umetniški pomen odločili za propagandno akcijo. Našli so zanimivo formulo, kako priti v okom temu stanju: Ljudje ne hodijo na razstave, zato so prišli oni s svojimi deli med ljudi.

In so stopili na ulico. Postavili so v izložbe štirih, petih glavnih praških ulic slike, sobe itd. Priredili so torej razstavo za one, ki ne hodijo na razstave, ne posečajo galerij, ne čitajo umetnostnih časopisov in ne poslušajo predavanj o umetnosti.

Če hodiš po ulicah, kjer so dela razstavljena, in si jih ogleduješ med oglušujočim trobentanjem avtomobilov, zvonjenjem tramvajev in kriki prodajalcev časopisov, začne počasi vstajati v tebi dvom o uspehu takšne »razstave«. Še bolj problematična se ti zazdi ta akcija, če si navzoč pri nekaterih prizorih, ki se odigravajo pred izložbami. Podobe, skice, kipi in kipci so namreč razstavljeni sredi ostalega izložbenega blaga, in razstava umetnin sredi slaščic in drugih predmetov za uživanje, sredi damskega perila, toaletnih potrebščin, konfekcije, tobačnih specialitet in podobno učinkuje prej bazarsko kakor resno. Sicer je bilo med razstavljenimi predmeti tu in tam nekaj del, ki ne potrebujejo propagande, ker se propagirajo sama, ali to kljub temu ni motilo ogledovalcev, da bi jim čisto mirno in samo ob sebi ne zdrknil pogled s podobe na sladkrije, razstavljene okoli nje, in da bi si jih ne ogledovali z istim zanimanjem kakor sliko. Da, med knjigami, cvetjem ali tam, kjer je bilo razstavi posvečeno celo izložbeno okno, — to da, ali pred drugimi izložbami me je spreletavala groza... Tolažil sem se s tem, da se nekaterih del ni žalilo, če se jih je postavilo med različno trgovsko blago.

Problem, ki ga češkoslovaški umetniki s svojo publiko kljub tej akciji menda niso rešili, ostaja živ. Danes se govori o naturalizmu, realizmu, duhovnem realizmu, idealizmu, spiritualizmu, impresionizmu, simbolizmu, futurizmu, ekspresionizmu, kobizmu, mašinizmu, novi stvarnosti, poetizmu, surrealizmu, — samo o resnični umetnosti ne. In občinstvo hodi gluho mimo teh besed. Pred tem namreč, čemur se danes pravi sodobna umetnost, stoji občinstvo zbegano, prevarano, užaljeno. — Danes je potrebno le eno: Reči umetnikom, naj bi si svoje občinstvo znali pridobiti in tudi obdržati. To je v njihovi moči. Na umetnikih je, da si pridobijo ljudi. S tem, da bi jih razsvetljevali. Z radostjo, mirom, vznesenostjo Da bi jih uteševali. Če se umetniki odvračajo od upodabljanja resničnega sveta in hočejo umetnostna vprašanja reševati na neki naiven način, ali po sedanji modi, ali kakor otroci do šestih let, ali kakor primitivni divjaki, ali kakor duševni bolniki — tedaj ni čudno, da ostajajo sami. Docela naravno je, da se take »umetnostic« ljudje izogibajo, da zgibajo z rameni, da se končno smejijo in bežijo pred njo. Ljudje so tudi danes v svojem bistvu ostali takšni, kakor so bili ljudje v prejšnjih dobah, ko »razmere« niso bile take. Pričakovati od ljudi, da bi kupovali in plačevali umetnost, ki jih odbija, bi ne bilo pravilno.

Morda bi razkol med umetnikom in ljubiteljem v marsičem razsvetlili dve vprašanji: Kaj hoče človek od umetnosti, in, kaj hoče umetnost od človeka. Dve preprosti vprašanji, že davno rešeni, a danes zopet aktualni.

Marijan Fuchs, Praga.

Prva letošnja glasbena predstava v Mariboru

Madžarsko - avstrijsko velepodjetje — tvornica operet Ferencz Lehar — je naš stalni dobavitelj blaga, in kakor dobavlja vsako velepodjetje detajlistom včasih boljšo, včasih slabšo kvaliteto, vedno pa tako, ki ne prekorači mej varstvene znamke, tako je tudi s to firmo. Včasih je to renomirano podjetje dobavljalo skoraj same madžarske sižeje z madžarsko ali vsaj na njej zgrajeno muziko, pomešano za navržek še s kakim Slovakom ali Rumunom, ki pa mora biti primerno »bedast, da more tvoriti kontrast za madžarsko in avstrijsko plemiško gospodo. v zadnjem času se je pa obogatilo z Rusi. Tak izdelek je »Carjevič«, ki smo ga videli sedaj v Mariboru za otvoritev letošnje glasbene sezone. Siže je ruski, ljudje pa so strašno podobni Madžarom in tudi glasba nas prečesto spominja na pusto. Da bi bilo to še bolj poudarjeno, so poskrbeli pri nas režiser in igralci, zlasti g. Harastović.

Nič ne rečem, solidno je to operetno blago, a preveč izvirno ni: spominja nas po sižeju in glasbi le preveč na prejšnja Leharjeva dela. Libreto sam pa kaže vse znane krize zadnjih let. Ta nenavadna solzava revščina s tako strašno plehkimi aristokrati, kakor jih zemlja ni rodila niti takrat, ko je bila aristokraciji najmanj naklonjena, more živeti samo še od bleščečih kulis, kolosalnih toalet, razkošnega zbora in mogočnega baleta. Njena vrednost in njen uspeh sta odvisna samo od vsega tega, in čim manj je zunanjega razkošja, tem manj je uspeha. Pri nas, kjer nimamo slotiscev, da bi jih razmetavali, smo zato precej pod tistim, kar je mogoče doseči, kljub solidnosti režije, igre, petja in orkestra. V ostalem pa menim to-le: Bili smo stoletja ali vsaj desetletja provinca Dunaja, pa nismo več, zakaj naj bi bili samo glede operetnega blaga? Morda ne bi bilo brez uspeha, ako bi se z dopisnico obrnili še na kakšno drugo firmo, recimo v Prago, Pariz, Milan itd. in zaprosili za kak novejši katalog. Morda bi se nas kdo le usmilil in bi nam poslal kakšno opereto, ki ne bi smrdela po Madžarih in Židih in Dunaju? Nič ne de, če ne bi bila vlita po teh šablonah, nič ne de, če ne bi imela »preizkušene« muzike, ki se približuje operic, in nič ne de, če libretisti ne bi bili internacionalni Židje. Poizkusimo! Tudi po samih dunajskih zrezkih si človek zaželi česa drugega, n. pr. kranj-

BRIGITA HELM WILLY FRITSCH
KADAR ŽENA LJUBI
PRIDE! PRIDE! PRIDE!

Domače vesti

* **Iz banovinske službe.** Imenovani so za banovinske uradniške pripravnike volonter v banovinski splošni bolnici v Mariboru Martin Čeh-Ambrusch, za banovinske uradnike zdravniški banovinski uradniški pripravniki v združenih zdravstvenih občinah Zgornja Polskava dr. Angel Kralj, Bizeljsko dr. Vasilij Popov, Krško dr. Tone Ravnikar, Križevce dr. Aleksander Rituper občine Beltinci dr. Mirko Cesardič in Mariboru okolica-desni breg dr. Rudolf Lovrenc; napredovali so v višjo položajno skupino zdravniki združenih zdravstvenih občin Št. Vid nad Ljubljano dr. Joško Arko, Središča ob Dravi dr. Alfred Heris, Podčetrtka dr. Evgen Jäger, Toplice dr. Konstantin Konvalinka, Šoštanja dr. Ferdo Korun, Sv. Petra pod Sv. gorami dr. Ferdo Kunej, Ribnica dr. Ivan Oražem, Vuzenica dr. Maks Pregelj, Cerknica dr. Stanko Pušenjak.

Največjo izbiro daril
posebno za dame nudi
Parfumerija VENUS, nasproti gl. pošte.

* **Promovirana je bila** v soboto 1. t. m. na graški univerzi za doktorico vsega zdravilstva gdč. Anka Prijateljeva iz Kočevja. Čestitamo!

* **Razpis občinske službe.** Občina Ivanjkovci, srez ptujski, razpisuje mesto delovodje pripravnika. Natančni pogoji so razvidni v razpisu v »Službenem listu« banske uprave št. 91. Prošnje je vlagati do 15. t. m. pri občinski upravi v Ivanjkovcih.

* **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 97 z dne 1. tm. objavlja pravilnik o proizvodnji in uporabi kalcijevega karbida in acetilena in razne objave iz »Službenih novin«.

ZA PULOVERJE
ANGLEŠKA VOLNA
TONI JAGER,
Ljubljana, Dvorni trg štev. 1.

* **O elektrifikaciji posameznih jugoslovenskih železniških prog** je izdelal predlogo neki švicarski podjetniški konzorcij. Po tem predlogu naj bi se izvedla elektrifikacija na najprikladnejših železniških progah ob deročih rekah, ki bi se dale izkoristiti. Elektrifikacija je predlagana med drugimi tudi za liško progo. Kakšno stališče bodo zavzeli merodajni krogi o tem zanimivem vprašanju našega prometa, še ni znano.

* **Poročila sta se** 1. t. m. v Beogradu gdč. Miroslava, hčerka g. Save Popovića, trgovca iz Vel. Gaja, Banat in artiljerijski poročnik, stud. teh. Odon Vertovšek, sin g. Antona Vertovška, sod. nadoficijala v p. iz Kozjega.

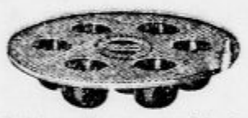
Patent kolo za štetilnike »Herkules«
50% štedi na drvih in času
Zahtevajte v vsaki trgovini z železnino.

* **Začetek ramazana.** Vrhovno šeriatsko sodišče v Sarajevu je razglasilo, da bo začetek velikega muslimanskega posta ramazana, ki traja mesec dni, 7. t. m. Po starem običaju otvarjajo po vseh krajih, kjer so muslimanska svetišča-džamije, ramazanski post topovski streli. Pred meseci je bila napovedana v tem pogledu modernizacija, češ da bodo v bodoče ramazanski post naznanjale posebne sirene. Sarajevski listi so že vedeli povedati, da so naročili v Nemčiji velikansko sireno, ki se bo slišala zelo daleč. Ti nameni pa so bili opuščeni in bodo tudi letos topovi naznanjali začetek posta.

* **Novi grobovi.** Preminil je v Novem mestu v 68. letu starosti posestnik in trgovec Ilija Goleš. Pokojnik, rojen v vasi Goleših pri Metliki, je prišel v Novo mesto pred 14 leti in je kupil tu staroznano hišo Jelovskega, kjer je odprl trgovino, ki jo je skupno s sinovoma Ilijo in Jankom prav spretno vodil. Svoj dom je ljubil nad vse. Pokojnik je bil tihe in mirne narave, pridobil si je splošen ugled in spoštovanje in zaradi tega ga bodo številni prijatelji in znanci težko pogrešali. Bil je tudi član in odbornik vseh tukajšnjih društev in strokovnih organizacij. — V Idrijski ulici 19 v Ljubljani je umrla gospa Anica Matekovičeva, po rodu Hribarjeva. Pogreb blage matere bo danes ob 14.30. — V Šmartnem pri Velenju so včeraj položili k večnemu počitku gospo Almo Skasovo; umrla je v Zagrebu in so jo prepeljali v domači kraj. — V Kamnici pri Mariboru je umrla trgovka gospa Olga Žoharjeva, stara šele 44 let. Zapustila je dva otroka. Pokopali so jo včeraj. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **O usodi ljubljanskega Pokojninskega zavoda.** Ravnokar izišla dvojna številka socialno-politič. nameščenskega mesečnika »Organizator« prinaša obširno spomenico Zveze društev privatnih nameščencev o razširjenju pokojninskega zavarovanja nameščencev in o bodoči usodi ljubljanskega Pokojninskega zavoda. Direktor OUZD g. dr. Jože Bohinjec priobčuje članek o zdravstvenem skrbstvu v nameščenskem pokojninskem zavarovanju. Nadalje prinaša mesečnik ostale aktualnosti iz naše socialnopolitične zakonodaje, socialne politike in strokovnega pokreta. Mesečnik se dobi pri Zvezi društev privatnih nameščencev, Ljubljana, Delavska zbornica in stane letno 36 Din. Mesečnik je najboljši pripomoček za vsakega privatnega nameščenca.

* **»Misel in delo«.** Tretja številka revije je izšla 1. decembra. Uvodni članek se pod naslovom »Po 9. oktobru« bavi s problemom duhovne koncentracije nacionalne slovenske javnosti. J. Trček prinaša točen in strokovnjaški pregled slovenskega zadružništva, L. Čermelj o »primorskem« vprašanju. Priv. doc. dr. Avgust Munda razpravlja o mladinskih sodiščih. V »Obzorniku« je nagromaden bogat material sodobnih aktualnih vprašanj. B. B—o referira principielno zelo važna in za Slovence posebno interesantna izvajanja češkoslovaškega zunanjega ministra dr. E. Beneša o slovaškem vprašanju. Zanimivi so podatki o vatikanski cerkveni politiki v Primorju. Značilni so podatki o militaristični vzgoji italijanske visokošolske mladine. Za naše kulturno življenje pomembni so članki o ljudski univerzi, o radio-postaji, o prirodoslovnem društvu, o »Idejah«, itd. Na platnicah je nekaj glos. Naslov lista: Uprava revije »Misel in delo«, Ljubljana, Gosposvetska cesta 4-I.

* **Album »Venec na krsto viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja«** s 38 slikami je odobren za razpečavanje od ministrstva prosvete (P Br. 40750 od 21. novembra). Cena 15 Din. Naročila na naslov: Ivo Vidović, Beograd, Skadarska 10. Čisti dohodek se uporablja v korist jugoslovenskih revežev.

* **Če hočete za Miklavža ali za božič darovati komu dobro knjigo,** si nabavite sloveči roman Riharda Vossa »Dva človeka«, ki je nedavno izšel v lepem slovenskem prevodu. V nemškem originalu je ta knjiga izšla v nakladi 700.000 izvodov, kar zadosti zanesljivo priča o kakovosti tega književnega dela. Na finem papirju tiskana in moderno v celo platno vezana knjiga (368 strani) stane 50 Din, enako vezana, na cenejšem papirju tiskana 34 Din in broširana 24 Din. Te cene so celo nižje, kakor jih ima knjiga v nemškem originalu. Naročite se kar z dopisnicami, da se vam pošljejo položnice. Ko prejme založba denar, takoj odpošlje knjigo. Poštnina je vračunana že v ceni. Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo »Domovine«, Knaflja ulica 5, Ljubljana.

* **Najlepša darila za odrasle** so knjige Tiskovne zadruge: Zola E.: Germinal, Zweig S.: Marija Antoinetta, Murn-Aleksandrov: Zbrani spisi, Stendhal: Rdeče in črno, Seliškar: Naseli brod, Juš Kozak: Šentpeter, Maselj-Podlimbarski: Gospodin Franjo. Knjige se naročajo v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani in v Mariboru. Poleg imenovanih imamo v zalogi tudi veliko izbiro drugih založb.

* **Za Miklavža si želi naši malčki** najbolj slikanici »Pokoncu izpod korenin« in »Domače in tuje živali«. Dobite jih v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani in Mariboru.

* **Mladini srednjih in meščanskih šol** je najlepše darilo knjiga »Pes druge čete«, ena izmed sto zlatih knjig češke literature. Knjiga se dobi v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani in Mariboru.

* **Pozimi,** ko je hrana težka, pijte Radenisko za čiščenje krvi.

* **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Jod proti sklerozi, **brom** in **fosfati** za živce, **mangan** za kri, **magnezij** za žolč in jetra, **litij** proti sečni kislini, **težke kovine** za protoplazmo in žleze, **ogljikova kislina** za srce in žile, **kalij** za ledvice, **kalcij** proti vnetju, **kataru**, **žveplo** proti revmi, **alkalije** proti želodčni kislini in še mnoge druge zdravilne minerale proti nastajanju kamnov, krčem itd: vse te sestavine vsebuje izmed vseh mineralnih vod vse Jugoslavije samo znana
Radenska!
Zato je tako dobra, pitna in zdrava!

Iz Ljubljane

u— **Ljudska univerza.** Danes ob 19.15 bo na državni trgovski akademiji predavanje o sodobnih denarnih problemih.

u— **Naknadne prisege članov Ljubljanskega Sokola se bodo vršile v torek 11. t. m. ob 7. in v četrtek 13. t. m. ob 8. zvečer.**

u— **Zveza gospodinj** opozarja na tečaj za pripravljanje sladkovodnih in morskih rib danes od 17. do 18. ure na Bregu 8.

u— **Vzpon na 7775 m — v Ljubljani.** Čitateljem je gotovo še v spominu tragedija, ki jo je doživela letos poleti nemška alpinistična odprava v Himalaji. V istem času ko se je nemška alpinistična odprava borila za življenje in smrt, se je mudila v Himalaji, v Karakorumu, še druga odprava. Glavni namen te ekspedicije ni bil alpinističen, temveč filmski. Vodja odprave je bil züriški prof. geologije dr. G. Dyrenfurth, člani pa so pripadali šestim narodom. Tudi v to odpravo je poslala Nemčija dva svoja najboljša alpinista, in sicer specialista za vzpone v ledu, Ljubljančanom od predavanja o Ortlerju in Grönlandiji že dobro znanega Hansa Ertla in Berta Höchta, ki sta še povzpela tudi na 7775 metrov visoki Vrh kraljice Marije. O teh izredno zanimivih in drznih podvigih nam bo predaval v Ljubljani v petek, 14. t. m. ob 20. v dvorani hotela Uniona g. Hans Ertl. Predavanje, ki ga prireja TK »Skala«, bo spremljalo približno 120 lepih diapozitivov.

VEDNO SMO POCENI!

Damske galoše . . .	Din	26.—
moške » . . .	»	38.—
otroški škornji . . .	»	58.—
damske snežke . . .	»	69.—

ANT. KRISPER
LJUBLJANA, Mestni trg štev. 26

u— **Veseloigro »Hčerki njene ekscelence«** ponove v Šentjakobskem gledališču v petek 7. in nedeljo 8. t. m. ob 20.15. V glavnih vlogah nastopajo dame: Bučarjeva, Levarjeva in E. Petrovčičeva ter gg. Hanžič, Jug in Karus. V ostalih vlogah nastopa ves ansambel odra. V nedeljo pa se uprizore nepreklicno zadnjič v sezoni ob 15. »Rokovnjači«. Ker so bile vse predstave razprodane, naj občinstvo kupi vstopnice že v predprodaji od petka dalje.

u— **Miklavž prihaja.** Staro in mlado se ustavlja te dni pred bogato okrašenimi in založenimi izložbami naših trgovcev. V trgovinah je zdaj razmeroma prav živahno in so trgovci napravili nekaj kupčije tudi v nedeljo. Na nedeljo pred Miklavžem so namreč trgovine običajno odprte ves dan in so nakupovali posebno poželjani, ki so prišli po Miklavža v Ljubljano. V denar so šli najbolj praktični predmeti obleka, perilo, volneni izdelki in drugo. Precej živahno je bilo tudi v trgovinah z igračami. V nedeljo so že zrastle na Kongresnem trgu stojnice, kjer je razloženega od sile različnega blaga. Tam se je razvila živahna promenada, trajajoča od jutra do poznega večera. Zlasti podjetni so tam prodajalci pisanih miklavževk, ki jih ponujajo komad po 1 Din. Šiba na vsak način pristoja k Miklavževim darilom, samo da ne sme biti sama, brez ostalih dobrot.

u— **Miklavževanje Sokola I.,** se bo vršilo kot običajno tudi letos na Taboru in bo obdaritev mladine in odraslih dne 5. t. m. ob 5. popoldne. — Darila se sprejemajo ta dan od 12. naprej v suterenu Sokolskega doma, vhod nasproti vojašnice.

POSETITE
OBRTNIŠKI SEJEM
na Mestnem trgu

u— **Podporno društvo za gluhonemo mladino** bo priredilo v sredo, 5. t. m. ob pol 17. v gluhonemnici Miklavževo obdarovanje h kateremu vabi poleg društveni članov tudi vse dobrosrčne darovalce, ki so to prireditev omogočili.

u— **Živahen hipotečni trg v novembru.** Na 52 posestvih Ljubljane in okolice je bilo v novembru vknjiženo celotno 7 milijonov 075.439 Din posojil in hipotečnih kreditov (oktobra pri 54 nepremičninah 3 milijone 014.323 Din). Zaznamovani sta bili v zemljiški knjigi dve veliki hipoteki, ena za 4 milijone, druga za 1 milijon dinarjev. Mnogo je bilo posojil po 50.000 Din, 100.000 Din, eno po 224.000 Din. Posojilo 4 milijonov dinarjev se je vknjižilo na Delavski dom od Gosposvetski cesti na korist borze dela. Dom je last mestne občine, ki se je zavezala vrniti borzi dela najeto brezobrestno posojilo v 25 letih. Vsakega pol leta je občina obvezna plačati določeno amortizacijsko anuiteto 80.000 Din. Proti požaru je dom zavarovan za 4,000.000 Din. Milijonski hipotečni kredit je bil vknjižen na zemljišča večjega trgovskega podjetja.

u— **Nesreča v Šiški.** Včeraj popoldne se je v Šiški pred neko stavbo podrl zidarski oder, na katerem je stal 22letni delavec Rafael Biteznik, zaposlen pri stavbeniku Tomažiču. Biteznik se je potolkel na glavi in po telesu in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

u— **Ušla je mala papiga modrosiva** (valovarček). Odda naj se proti dobri nagradi v Knafljevi ulici 5. II. nadstr. levo.

„AROMATIN“
daje prijeten okus jedem, kakor: divjačini, obaram, omakam, zrezkom, nadevu, pečenkam, pljučkam itd. itd.

Iz Celja

e— **Redni prosti članski sestanek občinske organizacije JNS za mesto Celje** v sredo 5. t. m. zaradi Miklavževega večera odpade. Prihodnji sestanek bo v sredo 12. t. m. ob 20. v Celjskem domu.

e— **V Mestnem gledališču** bo gostovala drevi ljubljanska drama z Achardovo igro »Migo, dekle z Montparnassa«. Opozarjamo, da se bo predstava začela točno ob 20. Neabonenti lahko še dobijo nekaj vstopnic v predprodaji v knjigarni »Domovini«.

e— **Otvoritev sokolskega lutkovnega gledališča.** Na praznik nedinjenja je bila v okoliški deški narodni šoli otvoritvena predstava sokolskega lutkovnega gledališča. Oder, kulise in lutke, katerih skupna vrednost presega 15.000 Din, je umetniško izdelal br. prof. Ščuka, ki je kot strokovnjak v tej panogi prejel pred 3 leti prvo nagrado sokol. saveza. Ta novi oder, ki je bil Celju zelo potreben, bo lahko stalno in dostojno izpolnjeval svojo nalogo v veliko veselje dece, pa tudi v užitek odraslih. Pri otvoritveni predstavi je bil naval dece tako velik, da je množica stoječih otrok zakrivala sedečemu občinstvu oder, kar je občinstvo motilo in povzročalo nemir v dvorani. Ta nedostatek pa bodo v bodoče odpravili. Igra »Jurček v peklu«, ki so jo uprizorili 1. in 2. t. m., je bila obakrat učinkovito in živahno podana pod veščim in požrtvovalnim vodstvom br. prof. Ščuke in s sodelovanjem marljivih sokolskih naraščajnikov-dijakov.

Zahvala

Umirajočega, s počeno lobanjo, zlomljenimi rokami, pretresenimi možgani in ledvicami ter poškodovanimi jetri, z močno notranjo krvavitvijo, so me pripeljali v ljubljansko bolnico k g. dr. Božidarju Lavriču, šefu primariju in k primariju g. dr. Vladimirju Guzelju ter k asistentu g. dr. Venceslavu Arku. Ti trije gospodje so mi s svojim znanjem in nadčloveško požrtvovalnostjo rešili življenje ter me točno po petih tednih izročili mamici in očku zdravega.

Sestra Herenija pa me v najtežjih trenutkih sploh ni zapustila.

Vam vsem prisrčna hvala!

Váš Dimitrij Staut, dijak I. r. gimn.

Kakor je globoka materina ljubezen do sina edinca, tako globoka je najina hvaležnost do Vas vseh, ki ste ga rešili.

Vdana

Srečko in Anica Staut,
pošta Štore pri Celju.

9795

Pride! TARZAN Pride!
IN NJEGOVA DRUŽICA

Šela
Dolžnost Vaša je,
da si ohranite zdrave noge. Še danes si morate kupiti SETA-vložke.

e— **Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice** bo imelo sestanek v četrtek 6. t. m. ob 16. v prostorih Nabavljalne zadruge drž. nameščencev v Prešernovi ulici.

e— **Umrljivost.** V novembru je umrlo v Celju 24 oseb, in sicer 3 v mestu in 21 v javni bolnišnici, v okoliški občini pa je umrlo 8 oseb.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 zvočni film »Se boste smejali!« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Smrt odličnega rodoljuba.** V Rušah je umrl včeraj zjutraj daleč naokrog znani in priljubljeni Glaserjev oče. Rajnki je bil znana osebnost iz predvojnih nacionalnih bojev, ob izbruhu svetovne vojne so ga odpeljali v graške zapore. Bil je vnet narodnjak, napreden gospodar in plemenit človek. Dosegel je lepo starost 78 let. Pogreb bo v sredo dopoldne na ruškem pokopališču. Prizadetim svojcem, zlasti sinu Janku, ravnatelju mariborske Študijske knjižnice, naše najglobje sožalje!

a— **Roditelji in šola.** Na drugi drž. dekliški meščanski šoli je bil te dni sestanek roditeljev, na katerem je predsednik društva Šola in dom predaval o pomenu društva ter o potrebi tesnega stika med šolo in domom. Navzočni so sledili predavateljevim izvajanjem z velikim zanimanjem. Nato je sledil razgovor o izobrazbi deklic po dovršeni meščanski šoli. Starši so temeljito in z izrednim smislom posegali v razgovor ter poudarjali nujno potrebo državne gospodinjske ali obrtne šole v Mariboru, ki naj bi omogočila izobrazbo tudi hčeram iz gmotno slabše stoječih slojev. Nabito polna dvorana je najboljši dokaz, s koliko skrbjo in živahno pozornostjo spremljajo starši dobrobit svojih otrok.

a— **V gledališču** bo 8. t. m. Nušičeva proslava z uprizoritvijo njegove najnovejše komedije »Žalujoči ostali«. Bo to počastitev 70letnice tega našega največjega komediografa.

a— **Mariborski umetniki razstavljajo.** V nedeljo bo v kazinski dvorani otvoritev slikarske razstave, ki jo organizira Brazda.

a— **Literarno predavanje.** Jutri bo v Ljudski univerzi predavanje kritika Josipa Vidmarja iz Ljubljane o domovinskem problemu pri Otonu Župančiču.

a— **V spanju skozi okno.** 24letna brezposelna delavka Metoda Mastinšek, stanujoča v Delavski ulici, je v spečem stanju skočila skozi okno in si pri tem strla levo nogo. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico.

a— **135.624 Din za azil,** namenjen jetičnim bolnikom, je dosegla v novembru zbirka za azilni sklad PTJ. — V azilni sklad so prispevali večje zneske knezoškofijski ordinariat v Mariboru Din 200, trgovina Kos v Vetrinjski ulici 200 Din, zbirka Franc Kodrič pri tvrdki Marko Rosner Din 218.45, dr. Pohl Din 270.

Iz Ptuja

j— **Pričetek gledališke sezone v Ptuju.** Več let smo v Ptuju pogrešali gledališke predstave. Gospodarska kriza je onemogočila redna gostovanja članov Narodnega gledališča, lastnega diletantskega odra pa nismo imeli. Dramski odsek Sokola je slednjič prevzel vprašanje gledališča v svoje roke. Zbral je nadarjene talente in začel študirati Petrovičevo dramo »Duše«, s katero bodo nastopili prvič danes 4. t. m. ob 20. Občinstvo naj s številnim posetom moralno podpre ansambl. Pripravlja se Cankarjev »Jakob Ruda«, ki pride januarja na oder.

j— **Kino** predvaja v sredo in četrtek ob 20. film »Nevidni človek«. Dodatek Paramountov tednik.

Iz Trbovelj

t— **Kmečko nadaljevalna šola** v Trbovljah je otvorila 2. t. m. ob 8. šolsko leto 1934/35 na deški osnovni šoli v Trbovljah. Predavanja se bodo vršila vsako nedeljo od 8. do 11. in vsako sredo od 14. do 17. Pouk je brezplačen. Pozivajo se vsi mladeniči, ki se zanimajo za kmetijsko gospodarstvo, da se udeležijo predavanj.

Pride! TARZAN Pride!
IN NJEGOVA DRUŽICA

skih klobas s kislim zeljem, idrijskih žlikrofov in prleških gibanc.

Mariborskega »Carjevića« je zrežiral naš novi režiser g. Milan Košič tako sredinje, v detajlih celo prav dobro, v drugih s pomanjkljivostjo. Glasbeno stran je pa naštudiral dirigent g. Lojze Herzog, kakor vedno solidno in z navdušenjem, ki ga nikoli ne zapusti in je njegova velika odlika. Inscenacija je bila splošno taka, kakor smo navajeni, ponoviti pa moram tudi letos, kar sem povedal že lani pri Tijardovićevi »Mali Floramiji«: ogibati bi se bilo treba kiča in malo več umetnosti bi bilo treba posvetiti razsvetljavi. Taki pleskarsko »namalani« rekviziti kot smo jih videli v zadnjem dejanju, so za esteta huda preizkušnja potrpežljivosti.

Posamezne vloge so bile skoraj brez izjeme na višini, ki daje naši opereti znatno kvaliteto. Naša prva pevca, gdč. Udovičeva (Sonja) in g. Sancin (carjevič) sta pela z zanosom in dokazala zopet nov vsestranski napredek. Bila sta najsvetlejši pojavi večera. G. Pavle Kovič (veliki knez) je bil kot igralec izvrsten, gdč. Barbičeva (Maša) je vsa živela, g. Harastovič (telesni lakaj) bi pa bil dosti prikupnejši če bi bil bolj Rus in manj Madžar. Ostali so storili vsak svojo dolžnost. Igrali ali peli so: gdč. Severjeva veliko kneginjo, ga. Dragutinovičeva grofico, gdč. Križajeva kneginjo, ga. Gorinškova in gdč. Godinova plesalki, gdč. Starčeva Lino, gg. Rasberger ministrskega predsednika, Nakrst višjega dvornega upravitelja, Gorinšek komornega slugo, Furijan višjega častnika (zakaj je na programu nepotrebni »oficir«?), Blaž častnika, Košič Bordola, Verdonik prvega in Štandeker drugega lakaja. Balet v drugem dejanju je opereto močno poživel. Zbor in orkester sta bila dobra, zlasti drugi obeta lep razvoj. Obisk premiere je bil izvrsten. **R. Rehar.**

Golarjeva »Vdova Rošlinka« v Sarajevu. Pred nekaj dnevi smo posneli iz sarajevske revije »Pregled« kritiko »Vdove Rošlinke«, ker skušamo zabeležiti vse, pozitivne in negativne, sodbe o naših literarnih delih. Sedaj nam pošilja pisatelj Cvetko Golar pismo, ki mu ga je pisal režiser Rado Pregare in ki izraža drugačno mnenje o uspehu »Vdove Rošlinke« v Sarajevu. »Z veseljem ti sporočam, da je Rošlinka tukaj prav dobro uspela. Brškone bi bila šla še nekolikokrat čez oder, da se ni bila zgodila marseillska tragedija, in smo morali vse vesele stvari spraviti na kašče in priveči na dan tragedije, drame in resne igre sploh. Vendar je trikrat napolnila hišo. — Prevod smo dobili iz Skoplja. Pa ni bogve kako dober. Mož, ki ga je delal, ne pozna slovenskega jezika, pa je marsikaj narobe razumel. No, to sem jaz popravil, preden sem bil dal delo igralcem v roke. — Igralci so se precej potrudili. Posebno naslovna vloga (ga. Štefanović) zasluži vsako pohvalo. Malce nezadovoljen sem bil z Janezom, vendar mu to ne smem šteti v zlo, ker fant še nikoli ni bil na Slovenskem in se zares ni mogel vživeti v gorenjskega fanta. Odličen je bil Balantač (g. Tanić) inteligenten, mlad igralec, ki je, čeprav Srb po rojstvu, nenavadno imenitno tolmačil to tvoio znamenito karakterno ulogo. Vsi drugi so bili na mestu. Dekleta, brhka in lepa, možje prave korenine. Obleke smo dobili iz Zagreba in so — za oder vsaj — prav efektne. Bili smo se obrnili na Ljubljano, pa nam jih ljubljansko gledališče ni hotelo posoditi, češ, da sami rabijo baš zdaj gorenjsko nošo. — Kritika je v glavnem sprejela komedijo dobro. Seveda čisto razumela je ni. Končno to se dá razumeti. Za te kraje je ta reč malce tuja in čudna. Predvsem vlada v Sarajevu še zmiraj orientalska orientacija, milieu je zmešnjava bizantinsko - evropske kulture, vseh mogočih vplivov od arabskega preko turškega mavrsko - špansko - judovskega do zavadnoevropskega. V taki sredi je uspeh, ki ga je izvajala Tvoja komedija, naravnost velik. Publika je bila zadovoljna. Poskusili jo bomo obnoviti čez nekaj časa. Bomo videli.«

Kritika Breznikove Slovenske slovnice. V septembru je »Jutro« priobčilo iz peresa dr. Antona Debeljaka dalješo oceno četrte izdaje A. Breznika »Slovenske slovnice«. V najnovejšem (3.) zvezku pedagoške revije »Popotnik« je izšel prvi del obsežne ocene, ki jo je spisal naš sodelavec prof. dr. Maks Robič. Ocenjevalec slovnice prehaja po občih pripombah k načelni kritiki posameznih poglavij in kaže, da bo povedal marsikaj novega, česar dosedanji kritiki niso omenili. K tej kritiki, na katero opozarjamo zlasti naše slaviste, se referativno še vrnemo, ko bo zaključena. — V isti številki »Popotnika« je izšel konec članka dr. St. Gogale »Psihološki donesek k problemu aktivnosti učencev v šoli«, prof. dr. Karel Ozvald pa piše o novi knjigi našega rojaka, brnskega univ. prof. dr. Mihajla Rosloharja: »Psychologické základy počátečního čtení«. Albert Žerjav objavlja v posebnem članku svoje misli o zgodovinskem pouku na naših šolah, M. Mencej premotriva »Trboveljskega slavčka« z vidika pedagoških in socialnopsiholoških momentom. E. Vranc piše o »Jadranskem tednu« itd. Poročila in informativne vesti zaključujejo tretji zvezek »Popotnika«.

»Lirická duše Jugoslavie« se imenuje drobna pesniška knjižica, ki je pravkar izšla v Pragi v založbi tamošnje »Jadranske straže«. Je to majhen cvetober sodobne jugoslovenske lirike, ki ga je uredil in izdal češki pesnik in pisatelj Adolf Vesely, znan tudi kot sodelavec »Jutrove« kulturne rubrike. Pesmi sta poleg njega prevajala še Fr. Čuberka in Fr. Hrbek. Knjižica naj bi vzbudila med Čehi zanimanje za veliko antologijo jugoslovenske poezije, ki jo pripravlja Adolf Vesely s svojim krogom. Že v tej drobni knjižici je zastopanih 28 imen iz naše celotne sodobne poezije, vsako z eno pesmijo. Med njimi so Slovenci Anton Debeljak, Cvetko Golar, Alojz Gradnik, Miran Jarc, Jože Lovrenčič in Oton Župančič. Antologija to kajpak ni in ne more biti: ne avtorji in ne njih pesmi niso zastopani in izbrani tako, kakor bi odgovarjale njihovemu pomenu. Vendar prihaja tudi od tega skromnega liričnega šopka vonj »lirične duše Jugoslavije«. Prevodi so izdelani skrbno, v kolikor smo se lahko na hitro roko prepričali in vzbujajo željo, da bi se prevajalci intenzivneje posvetili srbskohrvaški in slovenski liriki, ter pripravili napovedovano večjo antologijo, ki naj bi bila vsaj tako obsežna, kakor je za češko poezijo zbirka, katero je pred nekaj leti prevel in uredil dr. Jovan Kršić v Sarajevu. Knjižica stane samo 6 Kč in se naroča pri Jadranski straži v Pragi I., Uhelný trh 4.

Jules Romains o latinstvu in germanstvu. Pred dnevi je predaval v Berlinu znani francoski pisatelj Jules Romains o problemu latinstva in germanstva. Razvijal je tezo, da nam trenutni razkroj evropskega edinstva ne sme vzeti poguma in vere, češ, da novi nemški nacionalizem ne goji imperialne misli, a Francija je prepričana, da brez Nemčije ni mogoče nobeno evropstvo. Prav na duhovnem področju naj bi bil problem dualitete: latinstvo in germanstvo obvladan s spoznanjem, da je potreben sporazum med dvema glavnima nosilcema obeh nasprotij, med Nemčijo in Francijo. V tem duhu je predaval francoski pisatelj. Videti je, da zani obstoji Evropa samo v dualizmu: latinstvo - germanstvo. Vse drugo, med njimi tudi Slovani, naj bi bil zgolj priveseк.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Gospodarstvo

Naša poštna služba

Prometno ministrstvo je pravkar izdalo obsežno statistiko o poštnem, telegrafskem in telefonskem prometu v lanskem letu, ki nudi prav zanimive podatke. V naši državi je bilo lani 3890 **državnih, pogodbenih in občinskih pošt** nasproti 3874 v l. 1932, 3915 v l. 1931, in 4012 v l. 1930. Po nazadovanju v zadnjih letih opažamo lani zopet malenkostno povišanje števila pošt, in sicer za 16 pošt. Od skupnega števila pošt je bilo 637 državnih, 1157 pogodbenih in 2096 občinskih in pomožnih.

V območju direkcije Ljubljane (dravska banovina) je bilo vsega **540 pošt** (nasproti 539 v predlanskem letu, 531 v l. 1931), od tega 115 državnih, 237 pogodbenih in 188 pomožnih pošt. V dravski banovini so pošte razmeroma gosto posejane, saj odpade ena državna pogodbena ali pomožna pošta na 2075 prebivalcev, dočim odpade v zagrebški direkciji ena pošta na 5379 prebivalcev, v novosadski na 3407, v sarajevski na 4693, v skopeljski na 2397 in v splitski na 6389.

Glede osobja navaja statistika, da je znašalo **skupno število poštnega osobja** 14.296 nasproti 14.071 v predlanskem letu in 15.953 v l. 1931. Po znatnem zmanjšanju osobja, ki smo ga zabeležili od l. 1931. do l. 1932. (za 1882) vidimo sedaj zopet povečanje (za 225. V območju poštne direkcije v Ljubljani je bilo lani 2286 poštnih uslužbencev (l. 1932. 2350, l. 1931 2431), od tega odpade 735 uslužbencev na uradniške skupine. Število poštnih uslužbencev v dravski banovini je torej lani ponovno nazadovalo za 64 uslužbencev.

Poštni promet.

Statistika poštnega prometa nam kaže, da je ta lani ponovno nazadoval, kakor je to razvidno iz naslednjih podatkov o številu poštnih pismonošnih pošiljk (v milijonih):

	1924	1931	1932	1933
število pošiljk	218	490	476	433
od tega pisem	96	155	149	125
od tega dopisnic	40	70	61	56
od tega tiskovin	37	185	194	184

Kakor sledi iz gornjih številk, je promet s pismi in dopisnicami lani ponovno občutno nazadoval. **V l. 1930. je bilo še 166 milijonov v pisemskih pošiljk, lani pa le še 125 milijonov.** Izpadek je zlasti občuten nasproti l. 1932, kar je gotovo v zvezi s povišanjem tarife za pisma od 1 Din na 1.50 dinarjev. Razmeroma stabilen pa je poštni promet s tiskovinami.

V dravski banovini je znašal lani skupni promet poštnih pismonošnih pošilik 70 milijonov (predlanskim 79, l. 1931. 89), to je 16 odst. vsega prometa v državi. Dravska banovina pa nima samo znatnega poštnega prometa v primeri s skupnim prometom, temveč je ta promet tudi v razmeri s številom prebivalstva mnogo večji nego drugje v državi. Lani je prišlo na 1000 prebivalcev v

dravski banovini	63.000	pismonošnih	pošiljk
savski banovini	40.000	»	«
dunavski ban.	25.000	«	«
prim. in vrb. b.	17.000	«	«
drin. in zet. b.	15.000	«	«
vard. in mor. b.	11.000	«	«

Poštni promet je torej v Sloveniji skoro šestkrat intenzivnejši nego n. pr. v vardarski in moravsi banovini, pa tudi še enkrat intenzivnejši nego v dunavski banovini.

Pri teh primerjevalnih številkah bi bilo treba upoštevati tudi beograjsko direkcijo, ki pa obsega le teritorij uprave mesta Beograda. Številke o prometu pri tej direkciji v primeri s prebivalstvom (292.000) pa se ne dajo prav primerjati z ustrezajočimi številkami za ostale banovine, ker obsega beograjska direkcija izključno mestno prebivalstvo, ki se v neprimerno večji meri poslužuje poštnih naprav nego podeželsko. Tako odpade na 1000 prebivalcev v Beogradu na leto 347.000 poštnih pismonošnih pošiljk.

V prometu z inozemstvom je bilo lani odpremljenih le 21.6 milij. pošiljk nasproti 27.4 milijona pošiljk v predlanskem letu in 29.9 milijona pošiljk v l. 1931. Tudi v prometu z inozemstvom opažamo torej precejšnje nazadovanje. V prometu z Evropo je bilo lani odpremljenih 18.2 milijona pošilik (predlanskim 23.0), v prometu z Ameriko pa 3 milijone pošiljk (4.0); v prometu z evropskimi državami je bilo odpremljenih največ pošilk v Avstrijo (3.6 milijona) v Nemčijo (2.6), v Češkoslovaško (2.1), v Francijo (1.9), v Italijo (1.8) in v Madžarsko (1.8).

Znatno večje je število iz inozemstva sprejetih pošiljk, ki je lani znašalo 35.5 milijona pošiljk, vendar tudi tu opažamo precejšnje nazadovanje, kajti v predlanskem letu smo prejeli iz inozemstva 47.9 milijona pošiljk, l. 1931. pa 43.8 milijona pošiljk. **Od skupnega števila sprejetih pošilik je bilo lani iz Avstrije 8.4 milijona pošiljk, iz Nemčije 5.6 milijona, iz Češkoslovaške 4.1, iz Francije 3.6, iz Madžarske 2.9 milijona in iz Italije 2.1 milijona pošiljk.** Od pošiljk, ki smo jih sprejeli iz inozemstva, odpade polovica na tiskovine.

Zanimive so tudi številke, ki kažejo promet novin. V beograjski direkciji je znašal promet novin 53 milijonov pošiljk, v zagrebški 24.5 milijona pošiljk, v ljubljanski 21.1, v novosadski 13.5, v sarajevski 3.7, v skopeljski 1.5 in v splitski 1.8. **Na 1000 prebivalcev pride v dravski banovini na leto 19.000 novinskih pošiljk, v savski banovini 9400, v dunavski banovini 5800, v drinski in zetski banovini 1400, v primorski in vrbaski banovini 1000 in v vardarski in moravski banovini 500.** Glede odpravljenih novin v inozemstvo pa je ljubljanska direkcija na prvem mestu, kjer je bilo lani odpravljenih za inozemstvo 623.000 pošiljk nasproti 588.000 v beograjski direkciji in 511.000 v zagrebški.

Prav značilen je v zadnjih letih razvoj **prometa s priporočenimi pošiljkami.** Število ekspresnih pismonošnih pošiljk zaznamuje v zadnjih letih ogromen padec, in sicer od 812.000 v l. 1926. na 204.000 v lanskem letu; število priporočenih pošiljk s potrdilom prejema od 1.138.000 v l. 1928. na 280.000 v lanskem letu in promet ostalih priporočenih pošilik od 13.86 milijona pošiljk v l. 1927. na 7.52 milijona v lanskem letu. Te številke nam kažejo, da je tu tarifa vsekakor previsoka in sama ovira razvoj prometa.

Elektrarna Fala

»Neue Zürcher Zeitung« od 2. t. m. objavlja daljše poročilo o poslovanju finančne družbe Elektrowerte A. G. Basel, ki je, kakor znano, lastnica Elektrarne Fala, d. d. in lastnica l. 1932. ustanovljene družbe »Snaga i svetlost« d. d. Basel - Beograd, ki je zgradila novo veliko kalorično centralo v Beogradu in oskrbuje sedaj našo prestolnico z električnim tokom.

Glede elektrarne Fala pravi poročilo: V lanskem letu je elektrarna Fala oddala 128 milijonov 713.000 kilovatnih ur, to je za 159.000 kilovatnih ur manj nego v letu prej. Oddaja toka industriji, zlasti Tvornici za dušik v Rušah in Trboveljski premogokopni družbi, je ponovno nekoliko nazadovala; nasprotno pa se je splošni konsum ugodno razvijal in kaže povečanje. To povečanje je pripisati predvsem okolnosti, da je v lanskem letu prišla v oddaji toka v celoti do izraza priključitev mesta Čakovca, kjer so bile na omrežje priključene nove industrije. Povečanje pa je pripisati tudi razvoju tekstilne industrije v mariborskem oddajnem okolišu. Skupna priključna vrednost se je lani povečala za 1410 kilovatov, skupni obratni dohodki pa so narasli za 621.000 na 26.327.000 Din. Temu povečanju dohodkov pa je stalo nasproti novo breme v obliki banovinskega davka na vodne sile, ki pa je bil na prizadevanje gospodarskih korporacij ukinjen. Na stanje družbe, ki ima znatne obveznosti v švicarskih frankih (nasproti matični družbi) je neugodno vplivala oslabitev dinarja, ki je povzročila pri transferu izgubo v višini 4.217.000 Din. Družba Elektrowerte je bila zaradi tega primorana priznati elektrarni Fali večji popust pri terjatvah za obresti. Navzlic temu zaznamuje račun izgube in dobička falske elektrarne izgubo v višini 226.000 Din, ki se z upoštevanjem lanskega pasivnega salda poveča na 306.500 Din.

Po podatkih za prejšnja leta nam gibanje oddaje toka in kosmatih dohodkov kaže naslednjo sliko:

	oddaja toka v milij. kilov. ur	obratni dohodki v milij. Din
1927	180.5	26.5
1929	172.4	28.6
1930	166.6	29.8
1931	128.5	25.9
1932	128.9	25.7
1933	128.7	26.3

Kakor vidimo, so se razmere zadnja tri leta po padcu oddaje, ki je bil zabeležen zlasti v l. 1930. in 1931., precej ustalila, kar pa ni v toliki meri povzročilo padec dohodkov.

Glede družbe Snaga i svetlost d. d. navaja poročilo, da je centrala v Beogradu pričela obratovati 26. novembra 1932 in da je po večmesečnem poizkusnem obratovanju dne 26. maja preteklega leta stopila v veljavo od občine beograjske dana garancija minimalnega odvzema. Od tega trenutka teče tudi 25letna koncesijska doba. Tehnična ureditev centrale se je dobro izkazala in zadovoljuje v vsakem pogledu. Zaradi gospodarskih razmer pa beograjska mestna občina ni zadostila vsem obveznostim iz koncesijske pogodbe. Zaostanek plačila za dobavljeni tok je bil na osnovi posebnega sporazuma urejen. Za prvo obratno leto izkazuje družba Snaga i svetlost pri dohodkih v višini 2.76 milijona švicarskih frankov (to je okrog 41 milijonov Din) aktivni presežek v višini 993.000 švicarskih frankov (skoro 15 milijonov Din), ki je bil porabljen za odpise in za dotacijo rezerv.

Gospodarske vesti

= **K našemu poročilu o otvoritvi obrtniškega sejma.** V poročilu o otvoritvi obrtniškega sejma v Ljubljani, ki je bilo objavljeno v ponedeljskem »Jutru«, je bil del govora župana dr. Dinka Puca nepopoln. Ker bi se vsebina njegovih izvajanj glede razmerja obrti nasproti industriji v skrajšani obliki, kakor je bila objavljena, lahko napačno razumela, priobčujemo ta del govora ponovno, iz rokopisa, ki smo ga dobili na razpolago. Gosp. župan je dejal: »Mi si želimo poleg zdravega kmetskega stanu krepak obrtni stan, obstoječ iz številnih gospodarsko dobro stoječih rodbin, katerih poglavarji bodo ponosni tvoritelji in nositelji narodnega blagostanja. Naj ne bo več daleč čas, ko bo spet vsak obrtnik ponosen na znak svojega stanovskega udruženja, kakor so to bili Vaši predniki v srednjem veku, ker so si bili v svesti, da jim bo pripadnost k njihovemu obrtnemu poklicu dajala trdno in celo dobro eksistenco. Že danes pa mi je ljubše sto malih samostojnih obrtnikov, ki s svojim talentom in sposobnostjo vzgajajo v krogu svojih rodbin novo generacijo, ki bo zvesta narodu in usposobljena za življenjski boj, — kakor pa namesto njih ena industrijalizirana obrt z 200 delavci, ki so gospodarsko odvisni in zaradi tega nezadovoljni; odvisni predvsem od konjunkture in dobre volje tvorniškega direktorja in ki si življenjske sreče ne morejo kovati z lastno nadarjenostjo in razumom.«

= **Razgrnitev predlogov za pridobnino.** Davčna uprava Ljubljana - mesto naznanja, da so nadaljnji seznami oseb, zavezanih pridobini po I. skupini čl. 42 zakona o neposrednih davkih, katerih davčne osnove se bodo razpravljale pred strokovnim davčnim odborom za mesto **v Ljubljani v času od 18. do vštetega 19. decembra t. l.,** razgrnjeni na vpogled davčnim zavezancem v pisarni mestnega poglavarstva v Ljubljani v času od 4. do vštetega 11. decembra t. l., in sicer med običajnimi uradnimi urami. Na vpogled razgrnjeni seznami vsebujejo sledeče vrste davčnih zavezancev: **trgovske agenture in komisije, trgovine s stroji in vozili, trgovine s tehnič., elektrotehničnimi in športnimi predmeti, vsa industrijska podjetja in tovarne.**

Statistika članic Zadružne zveze v Ljubljani. Zadružna zveza v Ljubljani je izdala statistični pregled poslovanja njenih članic za l. 1933 in sicer kot prilogo k novemberski številki svojega glasila »Narodnega gospodarja«. Statistika obsega 666 zadrug od skupnega števila članic 673. Skupni promet včlanjenih zadrug je znašal lani 2680 milijonov Din, hranilne vloge pri zadrugah pa so znašale 944 milijonov Din. Promet je od leta 1929 občutno nazadoval, zmanjšanje pa je zabeležiti v zadnjih dveh letih tudi pri hranilnih vlogah, kakor je razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din):

	promet	hr. vloge	dobiček
1929	5832	939	7.3
1930	2508	1004	5.4
1931	4584	1020	3.4
1932	3501	984	3.0
1933	2680	944	1.5

Promet je v zadnjih štirih letih padel na polovico, dočim znaša nazadovanje hranilnih vlog od najvišjega stanja ob koncu leta 1931 76 milijonov, to je 7.5%. Lani je znašel izkazani skupni čisti dobiček članic 4.27 milijona Din, skupna izkazana izguba pa 2.78 milijona Din. Lastna sredstva včlanjenih zadrug so znašala lani 57.1 milijona Din nasproti 51.6 milijona Din v prejšnjem letu. Posojila kreditnih zadrug so znašala 444 milijonov, aktivni tekoči računi 245 milijonov, naložbe pri drugih denarnih zavodih pa 285 milijonov.

= **Vinski sejem v Ivanjkovcih.** Vinarska zadruga v Ivanjkovcih priredi 10. vinski sejem 3. januarja l. 1935. Ker so Ivanjkovski vinski sejmi že znani, saj se prirejajo že 10 let, je pričakovati tudi to pot lepega uspeha.

= **Dopuščeno delovanje Hranilne posojilnice »Moj dom« v Ljubljani.** Kr. banska uprava je na osnovi banske naredbe glede delovanja brezobrestnih gradbenih hranilnih zadrug od 20. oktobra 1933 dopustila delovanje Hranilne posojilnice »Moj dom«, r. z. z o. z. v Ljubljani v vsem obsegu, izpolniti pa mora v glavnem naslednje pogoje: Obrestna mera za hranilne vloge ne sme biti nižja, kakor 3% letno, za posojila pa se mora ravnati po veljavnih ministrskih predpisih. Hranilne vloge članstva se ne smejo vezati na daljši odpovedni rok, kakor 6 mesecev. Posojila se ne smejo podeljevati po kakršnemkoli sistemu količnikov, žrebov ali slično, temveč samo po prostem dogovoru. Izstopajočim članom je vselej povrniti hranilne vloge in ostale vloge v celoti, brez prikrajšav, razen običajnih dalatev za manipulacijske stroške.

Borze

3. decembra

Na ljubljanski borzi so danes oficielni tečaji deviz nekoliko popustili. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi 8.10 do 8.20 (v Zagrebu 8.15). V zagrebškem privatnem kliringu je bil še promet v angleških funtih po 229.75, v grških bonih po 29.25 in v madžarskih pengih po 9, dočim so se španske pezete v Beogradu nudile po 5.70.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v Vojni škodi prijazna in je bil za kaso zabeležen promet po 335 in 337 (v Beogradu po 335), za december pa je bil zabeležen tečaj 333—335. V ostalem je bil promet samo še v 7% Blairovem posojilu po 53.75.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2308.18 — 2319.54, Berlin 1369.58—1380.38, Bruselj 797.18—801.18, Curih 1108.35—1113.85, London 169.25—170.85, New York 3384.66—3412.92, Pariz 225.04—226.16, Praga 142.07—143.53, Trst 290.90—293.30 (premija 28.5 %). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10—8.20.

Curih. Pariz 20.2975, London 15.2925, Newyork 307.8750, Bruselj 71.95, Milan 26.25, Madrid 42.10, Amsterdam 208.15, Berlin 123.75, Dunaj 57.05, Stokholm 78.85, Oslo 76.85, Kobenhavn 68.25, Praga 12.87, Varšava 58.20, Atene 2.91, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 12.29, London 26.79, Milan 45.90, Newyork 538.47, Pariz 35.58, Praga 21.86, Curih 174.93, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 334.50—336, za dec. 333—335, 7% invest. 69.50—71.25, 4% agrarne 39.50—41, 7% Blair 53.50—53.75, 7% Drž. hip. banka 63 denar, 6% begluške 54—55; **delnice:** Nar. banka 4450 den., PAB 210—220, Šećerana Osijek 100—120, Trboveljska 101—105, Ljevaonica Osijek 100 bl.

Beograd. Vojna škoda 334—335 (335), 7% invest. 69—70, 4% agrarne 40—40.75, 6% begluške 55.25—55.75 (55.50), 8% Blair 63 den., 7% Blair 54.50, 7% Drž. hip. banka 65 den., Nar. banka 4450—4580, PAB 214.50 do 215.50 (215).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.48, Državne železnice 21.65, Trboveljska 14.50, Alpine-Montan. 11.25.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** 3. decembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za dec. 100.50, za maj 100, za julij 93.875; **koruza:** za maj 91.

+ **Winnipeg,** 3. decembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za dec. 78.625, za maj 83.25, za julij 84.

+ **Novosadska blagovna borza** (3. t. m.) Tendenca neizpremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, gornjebaška in sremska 104 do 106; baška ladja Tisa 114 — 116; ladja Begej 113 — 115; slavonska 110 — 112; gornjebanatska 104 — 105; južnobanatska 103 — 104. — **Rž:** baška 102 — 104. **Oves:** baški, sremski 78 — 80; slavonski 92 — 84. **Ječmen:** baški, sremski, 65/66 kg 105 do 107.50; jari 67/68 kg 120 — 122.50 — **Koruza:** baška in sremska 54 — 56; za december-januar 57 — 59; sušena 62—64; banatska 51—53; sušena 59 — 61; sušena ladja 73 — 74. **Moka:** baška in banatska (v oklepajih sremska, slavonska) »0g« in »0gg« 170 — 190 (167.50 — 177.50); »2« 150 — 170 (147.50 — 157.50); »5« 130—150 (127.50 — 137.50); »6« 112.50 — 122.50 (110 — 120), »7« 100 — 105 (100 — 105); »8« 90 — 95 (90 — 95). — **Otrobi:** baški sremski 73 — 75; banatski 72 — 74; baški ladja 76 — 78. — **Fižol:** baški, sremski beli 127.50 — 130.

Sport

Tek Osvobojenja v Mariboru

Maribor, 2. decembra.

Včeraj dopoldne je priredil ISSK Maribor tradicionalni »Tek Osvobojenja« za Vahtarjev pokal po mariborskih ulicah. Teka so se udeležili atleti vseh mariborskih klubov, dočim so letos manjkali tekmovalci iz drugih mest naše banovine. Tudi ni startal lanskoletni zmagovalec Ivo Krevs. Start je bil točno ob 10.30 izpred igrišča v Ljudskem vrtu. Proga je bila dolga okrog 1800 m in je vodila po Koroščevi, Maistrovi, Kolodvorski ulici, Aleksandrovi cesti na Trg svobode, kjer je bil cilj. Startalo je 13 atletov, od katerih jih je prišlo na cilj 11, dva tekmovalca pa sta na progi izstopila.

Rezultati so bili naslednji: 1. *Germovšek (SK Maraton) v času 5:44.4;* 2. *Podpečan (SK Železničar) 5:49;* 3. *Drevenšek (SK Svoboda) 5:55;* 4. *Kangler (SK Maraton);* 5. *Strucl (Maraton);* 6. *Sternad (Svoboda);* 7. *Herič (Železničar);* 8. *Rahle (Maraton).*

Organizacija je bila brezhibna, za kar gre v prvi vrsti zasluga sodniškemu zboru z g. Bergantom na čelu. Na cilju pa se je zbrala množica Mariborčanov, ki je z velikim zanimanjem pričakovala izid tekmovanja.

TEK UEDINJENJA

Prejeli smo: V »Jutru« 3. t. m. je bilo v poročilu o teku Uedinjenja omenjeno, da »iz neznanih vzrokov niso startali večkratni zmagovalec Krevs in Gabršek ter Žorga«, na koncu tega članka pa je bil še omenjen visoki nacionalni čut vseh sodelujočih. Pripominjam, da sem startal lani v snegu in mrazu — 14 stop., kakor tudi Krevs. Žalibog pa letos po nasvetu zdravnika nisem mogel nastopiti zaradi blesure na nogi. **H. Gabršek.**

LTTP. (Službeno). Dovoli se SK Jugoslaviji, Celje, priredba »Prvenstva Celja« z omejitvijo, da popravi razpis glasom dopisa. Sporoča se klubom, da se vrši državno prvenstvo 8. in 9. decembra v hotelu Metropol—Miklič in da je začetek oba dneva točno ob 8. Pazite prihodnje dni na objave. Glavna skupščina saveza je 10. t. m. v Zagrebu. ŽSK Hermes se poziva, da do prihodnje seje pošlje verif. izkaz za igrača Nemeca Ludvika. Turnirski odbor za drž. prvenstvo: predsednik dr. Egon Zahradka, namestnik dr. T. Bajec, vrhov. sodnik Mlinarič M., namestnik Sandor Weiller, vrh. vodja mg. ph. Piccoli, namestnik Grünfeld Polde, handicaper Ernest Nagy, člani pa Hani Geržinič, Železničar Dušan, Nagy Viktor, Uršič Milan. Prost vstop imajo samo igrači, ki so se prijavili, ostali pa znižano, toda samo verificirani. Verificirajo se s pravom nastopa 27. novembra Latinović Nikola, Jugoslavija, Celje, z dne 1. decembra Sergej Senekovič in Koser Adalbert, oba ISSK Maribor, ter Vida Kononenko in Šivic Gustav, oba Ilirija. Senekovič in Koser šele, ko poravnata takse. Klubi naj pohite s verifikacijami in prijavami za državno prvenstvo.

Sodniški zbor JLAS. Občni zbor v sredo 19. t. m. ob 20.30 pri Slamiču.

Sekcija ZNS. (Službeno). V četrtek ob 18.15 seja u. o. v kavarni Evropi.

Komisarijat JSŽS. Z ozirom na sklep občnega zbora JSŽS ki je bil 2. t. m. v Zagrebu se je likvidiral komisarijat ter bo redno poslovanje v bodoče vodil podsavez, na katerega naj se klubi v vseh zadevah obrnejo.

Plenarna seja upravnega odbora SK Ilirije drevi ob 20 v damsk sobi kavarne Emone. Gg. načelniki sekcij se naprošajo da predlože upravnemu odboru letna poročila.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 14. naprej strogo obvezen trening za ligino in prvo moštvo. Zlasti se opozarjajo igralci liginega moštva, da morajo ta teden absolvirati po dva treninga.

SK Ilirija. (Smučarska sekcija). Plenarni sestanek (občni zbor) sekcije bo danes ob 19. v klubski sobi kavarne Evrope z naslednjim dnevnim redom: poročilo o delovanju sekcije v pretekli sezoni, izvolitev načelnika, sestava programa za sezono 1934/35, sestava proračuna za sezono 1934/35, slučajnosti.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Trening juniorjev danes ob 14.30 na Stadionu. Žargi, Eržen, Vovk, Lovrenčič gotovo. Prihodnji trening v soboto.

ŽSK Hermes. Seja centralnega odbora se vrši danes ob 19. uri v klubskem lokalu na kolodvoru. Istotam ob 18.30 seja nogometne sekcije. G. Simčič se vabi, da se seje centr. odbora sigurno udeleži.

SK Reka. Danes ob 20. v konzumu zadnja redna seja. Zaradi sestave odborove liste udeležba strogo obvezna.

Smučarski klub Ljubljana. Važen sestanek vseh tekmovalcev v klubskem lokalu v sredo ob 18.

Radio

Torek, 4. decembra.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Recitacije mladinskih pesmi (Mehora Silvo in Lovrač Berta). — 12: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 13.20: Predavanje Zbornice za TOI. — 18: Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozirom na otroke (ga. Šerko). — 18.20: Otroška ura (Maks Simončič). — 18.40: Nemščina (dr. Kolarič). — 19.10: Radio - orkester. — 19.30: **Nacionalna ura:** Književnost Južne Srbije (Božidar Kovačević). — 19.55: Čas, jedilni list, program za sredo. — 20: Radio-orkester. — 21: Prenos filharmoničnega koncerta z Dunaja, vmes čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

REPERTOAR

DRAMA.
Začetek ob 20. uri.

Torek, 4.: Migo, dekle z Montparnasa. Gostovanje v Celju.
Sreda, 5. decembra: Zaprto.
Četrtek, 6.: Velika noč. Četrtek.

OPERA.
Začetek ob 20. uri.

Torek, 4. decembra: Zaprto.
Sreda, 5.: Izgubljeni valček. Sreda.
Četrtek, 6. ob 15.: Od bajke do bajke. Balet. Premiera. Izven. Cene od 36 Din navzdol. — Ob 20.: Mignon. C.

Velik praznik za otroke bo premiera baleta: »Od bajke do bajke« 6. t. m. ob 15. v operi. Poleg ljubkega, pravljičnega baleta bo imela deca priliko videti tudi sv. Miklavža, ki se bo mimogrede oglasil v operi in pozdravil otroke. Kdor še ne pozna priljubljene tetke Mance Komanove, ki je pač vsakomur znana po pravljicah iz radia, jo bo spoznal kot konferensierko med posameznimi slikami baleta. Balet je naštudiral plesni mojster P. Golovin.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.15.

Petek, 7.: Hčerki njene ekscelence.
Sobota, 8.: Hčerki njene ekscelence.
Nedelja, 9. ob 15.: Rokovnjači.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.

Sreda, 5.: Zaprto.
Četrtek, 6.: Urh, grof Celjski. A.

Javna zahvala

Prežet z globoko hvaležnostjo, se tem potom najgloblje zahvaljujem g. dr. Lavriču Božidaru, šefu II. kirur. oddelka ljubljanske bolnice, ki me je z nadvse uspelo operacijo rešil dolgotrajnega trpljenja.

Iskrena zahvala tudi asistentoma gg. dr. Novaku in Arkotu, č. ss. usmiljenkam in vsemu ostalemu osobju za izredno pozornost in požrtvovalnost.

V Rušah, dne 2. decembra 1934.

STANI VIKTOR, geometer.

9753

Javna sodna dražba

premičnin konkurzne mase »Jugošport« r. z. z o. z. v Ljubljani se vrši od 4. decembra 1934 dalje. Prodajala se bo velika zaloga blaga i. s.: gramofonov raznih vrst in velikosti tudi z avtomatskim pogonom za gostilničarje v ceni od 15 Din naprej, radioaparatov od Din 20.— naprej, gramofonskih plošč od Din 2.50 naprej, zvočnikov, gramofonskih, radiofonskih in športnih potrebščin.

Razen tega se bo prodal tudi trgovski inventar in kompletna delavnica s stroji za fino mehaniko.

Javna dražba se prične dne 4. decembra 1934 ob ½10. uri in se nadaljuje 5., 6., 7., 14., 15., 17., 18., 19., 22., 24., 27., 28. in 29. decembra 1934 dnevno od ½9. do 12. in od 14. do 18. ure.

Dražba se vrši v trgovini »Jugošport« prej A. Rasberger v Ljubljani, Miklošičeva cesta 34.

9790

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠIŠKI. — Telefon 33-87

PREMIERA Franz Leharjevega glasbenega velefilma v režiji E. W. Ema

PAGANINI

Film o slavnem goslaču in komponistu prošlega stoletja, ki je s svojo božansko in srce osvajajočo igro žel ogromne triumfe po dvorih Francije, Italije, Nemčije in Anglije. Naslovno vlogo igra: **Svetislav Petrović,** ostale: **Theo Lingen, Adele Sandrok, Eliza Illiard, Maria Beling.**

Predstave v torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri zvečer

V dopolnilo nov zvočni tednik!

Občinstvo naj oprosti, ker ni bilo v nedeljo predstave zaradi tega, ker ni dospel film.

Pride PREMIERA češke veseloigre z
Vlasto Burianom
PUSTOLOVŠČINE BURIANA

Prhljaj in izpadanje las
prenehata če dnevno uporabljate
Trilysin
BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE
ter od časa do časa
Trilysin-olje
BIOLOŠKO MIKSTURO ZA LASE

NAJBOLJŠE PERETE Z
Zlatorog
TERPENTINOVIM MILOM!

Oddaljeno svetovje

Zadnja meja neskončnosti — 400 milijonov svetlobnih let daleč od nas

Iz Los Angelesa poročajo, da so v zvezdarni na Mount Wilsonu odkrili kozmično meglo, ki je od nas oddaljena okrog 400 milijonov svetlobnih let.

Na Mountu Wilsonu imajo zdaj največji teleskop na svetu, njegovo zrcalo meri v premeru 2 in pol metra. V zvezi s tem ogromnim umetnim očesom so umetni možgani, ki si z očesom dojeto sliko vtisnejo za vedno v spomin: fotografski aparat s ploščo. Ciklopsko oko ima tolikšno prodornost, da bi moglo vtisniti na ploščo svetlobo majhne žepne električne svetilke, ki bi bila oddaljena 12 km. In tako ujame lahko še zvezde 22. reda, katerih slabotni soj bi ustrezal svetlobi električne svetilke v omenjeni oddaljenosti.

Kakšnih 800 milijonov zvezd more razločiti na vsem nebesnem svodu teleskop na Mount Wilsonu. To je komaj majhen del mnogih milijard zvezd, ki jih mora obsegati samo sistem Rimske ceste, tistega svetovnega otoka, ki mu pripada tudi naše osončje. Skrajne zvezde tega svetovja so deset tisoče svetlobnih let oddaljene od nas. A kaj je to proti daljavam, v katerih se gibljejo druga, podobna svetovja?

Že s prostim očesom moremo dojeti, čeprav nerazločno, nebesno tvorbo, ki leži izven sestava Rimske ceste. To je znamenita velika meglenica v ozvezdju Andromede, ki nam jo že močnejši daljnogled pokaže v obliki spiralnega oblaka. Orjaško oko na Mountu Wilsonu je ta oblak razčlenilo v milijone in milijone sonc, podobne našemu solncu. Cel milijon let potrebuje svetloba teh sonc, da prispe do nas. Z drugimi besedami pomeni to, da vidimo meglenico Andromede ta trenutek v obliki, kakršno je imela v času, ko človeka še ni bilo na zemlji. Svetloba premeri v enem letu 11 bilijonov kilometrov in še milijonkrat toliko je ta meglenica oddaljena od nas.

Ali niso to daljave, ki jih je z našega znanstvenega zemeljskega praška nemogoče izmeriti? A vendar imajo astronomi svoje metode, po katerih morejo izmeriti vsaj približno še neprimerno večje razdalje, nego so te, še štotinekrati večje razdalje. Eno izmed teh metod je odkrila — ženska, ameriška astronomka Leavittova. Temeljna misel je preprosta: če poznaš resnično svetlobnost nekega telesa in navidezno svetlobnost, s katero se ti predstavi zaradi svoje oddaljenosti, izračunaš lahko s pomočjo zakonov, po katerih svetlobnost na daljavo pojema, tudi oddaljenost telesa. Učena dama je opazila, da je med trajanjem svetlobnih nihajev tako zvanih »spremenljivih zvezd« in njihovo resnično svetlobnostjo neko določeno številčno razmerje, ki se da izkoristiti za račune o oddaljenosti zvezd in s tem njihovih svetovnih sostavov. To vse je lahko čitati in prilično lahko razumeti, a kaj težki so računi, ki jih morajo izvršiti po teh principih raziskovalci, da se približajo resnici.

Tako so mogli ugotoviti, da je Andromedina meglenica našemu svetovnemu sostavu najbližji svetovni sostav. Pred nedavnim je astronom Baade v ozvezdju Velikega medveda odkril slabotno meglico, ki so jo smatrali za skrajno mejo vesoljstva. Od nas je oddaljena kakšnih 300 milijonov svetlobnih let. Kakor je razvidno iz tega, kar smo povedali v začetku, so se zdaj meje vesoljstva premaknile še za sto milijonov svetlobnih let dalje. Ali mu pridemo sploh kdaj do konca?

MNOGI NE VEDO

da je ženam na dosmrtno ječo obsojenih zločincev v ameriških Zedinjenih državah dovoljeno vzeti si drugega moža;

da imajo londonski gasilci »dežnike« iz azbesta;

da imajo v Moskvi avtobuse, ki presegajo po velikosti tramvajske voze in je v njih prostora za 84 oseb.

Potapljaški rekord

Prvi potapljač mornariške sekcije Brindisi Campagnoli je te dni postavil svojevrsten potapljaški rekord. Ostal je pod vodo celih 8 ur v globočini 22 m. Ko so ga na dano znamenje dvignili na površino, ni kazal nobenih znakov utrujenosti in izčrpanosti.

Kapitan „Morro Castlea" pod obtožbo

Iz New Yorka poročajo, da sta kapitan Warms in višji inženjer Abbott, ka sta v trenutku požarne katastrofe poveljevala »Morro Castleu«, obtožena zanemarjenja službene dolžnosti. Obtožnica jima očita, da sta s tem zakrivila smrt nad 50 nedolžnih potnikov, ki bi jih bila lahko rešili. Oba obtoženca sta v zaporu, oblasti pa so jima zaenkrat na prosto dale, da gresta na svobodo, če položita vsak 2500 dolarjev kavcije. Generalna obravnava proti kapitanu in inženierju bo 12. decembra.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET"

Mož, ki ju je odpeljal na medene tedne

Strojevodja Duffin, ki je odpeljal Kentskega vojvodo in vojvodinjo s posebnim vlakom v Hinley (Staffordshire), kjer bosta novoporočenca preživela medene tedne svojega zakona

Katastrofa na vezuvski železnici

Sedem mrtvih, mnogo hudo ranjenih

Napolijska vzpenjača je sestavni del velike zvezne železnice, ki vodi od Bugliana blizu Pompejev do roba žrela na Vezuvu. Ta železnica, ki se pri vzponu na ognjenik spremeni v žično železnico, pa vozi potem do znanega observatorija na vulkanu. Proga žične železnice je precej dolga. Ta del vožnje je za vsakega tujca posebno privlačen, zlasti ob času večerne razsvetljave.

Te dni pa se je primerila na prvem delu železnice, ki ima še značaj električne železnice, strahovita nesreča. Na koncu vlaka, ki vozi nekaj časa precej strmo, je bil pripet vagon, v katerem so bili večinoma železniški uslužbenci, tujski vodnik ter samo nekaj turistov. Ta vagon se je odtrgal od vlaka ter jel zaradi vlage na tračnicah drseti navzdol. Strojevodja je kmalu opazil nezgodo in potegnil zavoro, ki pa ni prijela. Vagon se je tedaj popolnoma odtrgal ter drevel čedalje hitreje in slednji v blaznem diru na nekem ovinku skočil s tira, se zaletel v železen drog in pokopal pod seboj vse potnike.

Nastala je zmešnjava. O nesreči so bile takoj obveščene oblasti, ki so odredile, da se mora pomagati ponesrečencem. Nekaj pa jih je bilo že mrtvih, med njimi neki Francoz in Francozinja, ki sta bila na poročnem potovanju ter sta bila namenjena v Tunis. Poleg njiju so našteli še pet mrtvih, tako da je doslej sedem smrtnih žrtev. Vsi ostali, ki so bili v tem vagonu, pa so več ali manj hudo ranjeni. Prepeljali so jih v bolnišnice v Loretu in Napoliju, dvomijo pa, da bi kateri od njih okreval. Vsi so hudo ranjeni. Iz tujsko-prometnih razlogov poročila prikrivajo obseg te katastrofe.

Francoska policija na Madžarskem

Že pred dnevi se je pripeljal v Budimpešto francoski višji detektivski nadzornik Barthelot, uslužben pri pariški policijski prefekturi. Naloga Barthelota je, voditi preiskavo zaradi marsejskega atentata. Barthelot se je predstavil pri političnem oddelku budimpeštanske policije, kjer je predložil svoje listine. Madžari so ga vljudno sprejeli ter mu izjavili, da bodo njegovim željam rade volje ugodili, »kolikor bo v njih moči«. Barthelot bo obiskal tudi Janko Pusto ter bo ostal na Madžarskem predvidoma kakšnih deset dni.

Francozi so sedemnajstič preleteli Atlantik

Te dni je prispel francoski hidroplan »Santos Dumont« iz Dakarja v Natal. Vodno letalo je pripeljalo čez Ocean 7 potnikov ter je absolviralo 3200 km zračne poti v 16 urah 25 minutah. To je bil 17. francoski zračni polet čez Atlantski ocean.

ANEKDOTA

Papeža Leva XIII. je posetil kardinal Rosella, baš ko je nakopičil na mizo svoje sobe gore zlatnikov. Papež je moral za trenutek v drugo sobo. Preden je odšel, je dejal kardinalu z nasmeškom.

»Dragi brat, preteklo noč se je zgubil v to sobo netopir. Moramo ga dobiti. Prosim, ploskajte močno z rokami, dokler se ne vrnem!«

VSAK DAN ENA

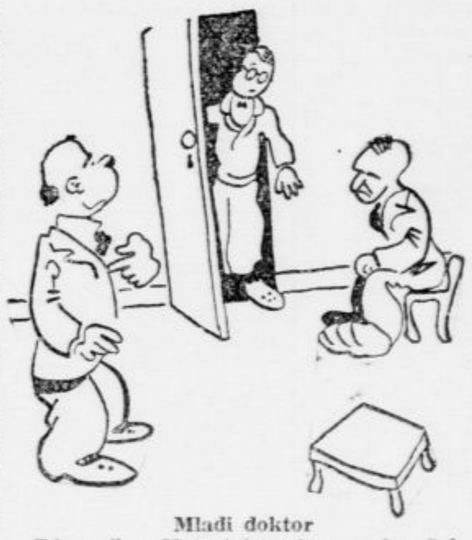

Mladi doktor

Zdravnik: »Kateri izmed gospodov čaka najdalje na mene?«

»Jaz, vaš krojač, gospod zdravnik!«

DROBIŽ S KRALJEVSKE POROKE V LONDONU

Princesa Marina je morala obljubiti svojemu soprogu ljubezen, spoštovanje in pokorščino

Svatba Kentskega vojvode je končana. V Londonu so sneli zastave, pometi plesne dvorane in zdaj krožijo med prebivalstvom samo govorice o ginjenosti kraljice Mary, ki je ves čas poročne ceremonije držala robec pred očmi in si z njim brisala solze.

Nevesta je začela prisego zvestobe svojemu ženinu z besedami: »Jaz, Marina, vzamem tebe, Jurij, Edvard Aleksander, Edmund za soproga.« In ko sta ženin in nevesta izmejala poročne prstane, je morala princesa Marina obljubiti, da bo svojega soproga »ljubila, spoštovala in se mu v vsem pokorila.«

Mnogo intimnejši kakor poročna ceremonija v Westminstrski opatiji je bil obred v kapelici Buckinghamske palače. Tam sta stopila ženin in nevesta pred oltar s svečami v rokah in zlatimi kronami na glavi. Značilno za Londončane je to, da so stali ljudje med poročnim obredom razoglavi na ulicah pred zvočniki ter poslušali ceremonijo z neverjetno pobožnostjo in vdanostjo. Pri nas bi si marsikdo tudi ne predstavljal, da bodo tekli po poroki člani kraljevske rodbine za gala kočijo z ženinom in nevesto. Pa se je vendarle zgodilo. Ta tek je trajal do vhoda v Buckinghamsko palačo, kjer so nevesto in ženina pri izstopu obsuli s konfeti, cvetjem ter jim med šaljivimi vzkliki po vrsti čestitali.

Nevesta je prejela lep dar tudi od svojih grških rojakov. Kmetje iz atenske okolice so ji poslali izredno lepo grško narodno nošo in bogato z zlatom izvezano kočuljo. Grška vlada pa je počastila Kentskega vojvodo s tem, da mu je podelila visoko odlikovanje.

Med ceremonijo po grškem obredniku je posadil nadškof novoporočencema na glavi zlati kroni, potem pa je obema ponudil vina z otoka Samosa. Na svatbeni gostiji je imel prvi nagovor na novoporočenca kralj Jurij V., ki jima je želel vse najboljše v njunem novem stanu. Med njegovim voščilom so se nenadoma odprla 2.70 m visoka vrata, ki drže v sinji salon. Tam je stala sredi dvorane slovita torta, od katere si je odrezala prvi kos princesa Marina. Nato so pristopili svatbeni gostje ter rezali kos za kosom. Vsakdo je hitel, da bi prišel do svojega fetiša. V torto so namreč položili zlato podkev, zlatega oslička, zlat naprstnik, poročni prstan, golobčka in tri pennyje.

Pri dineju se je zgodil tudi »čudež«, da so se sestali bivši ruski veliki knezi in kneginje s sovjetskim poslanikom pri angleški vladi Majskim. Poročnim svečanostim pa je prisostvovalo več ljudstva kakor ga je bilo ob kronanju sedanjega angleškega kralja.

•

O Kentskem vojvodi krožijo zdaj po Londonu vsakovrstne anekdote. Najbolj razširjena je gotovo tista, ki pričuje, kako je kraljev sin še na večer pred poroko bil obziren do ljudske tradicije. Vojvoda je obiskal ta večer svojo nevesto in njeno mater. Vsi trije so se peljali k predstavi v gledališče, od koder jih je vojvoda spremil domov. Seveda se ni mogel ženin ta večer tako hitro poslovit in ločiti od neveste. Zadržal se je na obisku pri nji dalj časa, tako da ga je moral poseben dvorni uradnik opomniti, da se že bliža polnoč. Angleško ljudsko izročilo namreč pravi, da bosta ženin in nevesta vse življenje nesrečna, če ostaneta zvečer pred poroko skupaj dalj nego do polnoči. Vojvoda, opozorjen na to staro šego, je takoj ubogal, se naglo poslovil od Marine in njene matere. Planil je v avtomobil, ki ga je čakal pred hišo. Ko se je voz premaknil z mesta, je udarila polnoč. Ko so Londončani izvedeli za to, so bili polni hvale za mladega vojvodo in so se topili od srečne zavesti, da bo zdaj zakon s princeso Marino srečen do konca dni...

Kentski vojvoda se je po poroki z nevesto odpeljal v vasico Himley, kjer bosta v miru preživela medene tedne svojega zakonskega življenja.

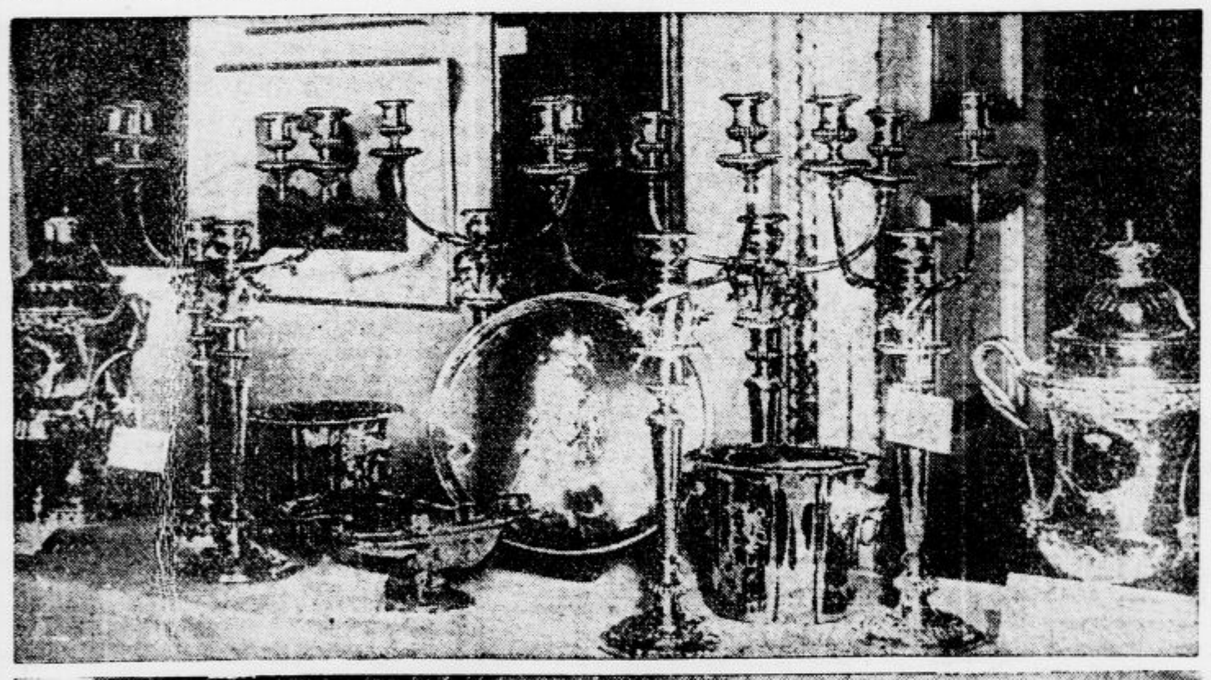

Slika na levi: Del poročnih daril, ki so jih poklonili Kentskemu vojvodi in vojvodinji — Na desni: Novoporočenca s kraljico Mary na balkonu Buckinghamske palače

Na levi: Poročna ceremonija v Westminsterski opatiji — Na desni: Novoporočenca v rodbinskem krogu po poroki (Naš knez-namestnik Pavle stoji v drugi vrsti)

Marcelle Tinayre: 78

Upornica

Roman

In povedal ji je, kako si je želel, da bi mogel vse deliti z njo... da bi se z njo oženil...

»Da bi me vzeli za ženo?« je zavpila.

»Seveda! V vas sem videl tovarišico za vse življenje, svojo ženo...«

Jozana tega ni mogla zapopasti... Sama je mislila zgolj na ljubezen, in tako so jo navdale Noëlove besede s prepadenostjo, namestu z radostjo in nežnim ponosom...

Pritisnila je lice, ki je bilo še mokro od solz, Noëlu na roko. Njegova druga roka ji je božala in milovala lase...

»To vam ni po godu, prijateljica?«

»O, kako si morete misliti... A sama nisem snovala nobenih načrtov... Niti mislila nisem na prihodnost...«

»Povedal sem vam vse. Zdaj govórite vi... Odrešite me čakanja... Nekam tesno mi je, res da; a saj čutite, da vas ljubim in vas bom mirno poslušal...«

Jozano je zamrazilo.

»Oh, jaz... jaz...« je zajecljala.

Njen glas je bil hripav. Zvijala se je, kakor da bi ji Noëlov tesnobni pogled slonel na ramenih kot resnično breme.

»Povedala sem vam... kako sem se omožila... Ljubila sem ga... O, ne z veliko strastjo... ampak tako, kakor ljubijo mlada dekleta... Razen tega Pierre ni bil popolnoma tistih misli kakor jaz... A vendar bi bila — s trohico dobre volje — lahko srečna... če bi ne bil zbolel, kakor veste... Zelo bolan je bil, in bolezen je izpremenila njegovo naravo...«

»Vem... Pripovedovali ste mi, in tudi drugi so mi povedali...«

»Drugi?...«

»Foucart... Mnogokrat mi je rekel, da ste pokazali veliko poguma in toliko požrtvovalnosti, da vas je treba občudovati.«

Pokrila si je obraz in zašepetala:

»Ne! Ne!... Nikar ne verjemite!«

»Kako to?«

»Nisem bila vredna občudovanja, o ne! Popolne žrtve nisem bila zmožna... Bila sem mlada. Hotelo se mi je sreče... in življenje je bilo tako težko... tako težko!... In...«

»Kaj? Govorite... hitro!«

»Ljubila sem... iz vsega srca... Da, mislila sem, da imam pravico...«

Obmolknila je... Moči so jo zapuščale... Čutila je, kako je Noëlova roka na njenem sencu vztrepetala... Bol, ki ji jo je to povzročilo, jo je poživila in izpodbodla, da je pogumno nadaljevala:

»In tako sem se vdala...«

Noël se je zdrznil.

»Jozana!... To... tega sem se bal... Moj Bog!«

In tiho je zaječal:

»Nikoli nisem mislil, da bo tolikanj bolelo...«

Jozana se je prestrašena vzravnala; ohrabrila se je in pogledala Noëla... Še se je brzdal in krotil svojo bol.

»Noël... Moj Noël! Usmilite se! Umejte me... Kdo me more bolje razumeti od vas? Vi me ne morete obsoditi; ne morete me zaničevati... Bila sem šibka, ker sem bila nesrečna... A mislila sem, da ne delam nikomur krivice, mislila sem, da imam pravico...«

Prijel jo je in jo vzdignil k sebi...

»Mar sem rekel, da vas zaničujem? Da vas obsojam?... Ali govorim o pravici ali o dolžnosti?... Trpim... to je vse... Nezmiselno je, blazno!... Zakaj prav za prav sem bil na to pripravljen... Zdaj, ko slišim... ko vem... ko si predstavljam...«

»Noël!« je tarnala v svojem obupu. »Zdaj me ne morete več ljubiti! Noël, končano je!... Čutim... izgubila sem vaše srce... In vendar bi bili morali slutiti... mojo žalost... moje spomine... Oh, vzlic vsemu sem zaupala vaši pravičnosti, vaši prizanesljivosti... Poznala sem vaše nazore, ki niso nazori drugih moških... In ponavljala sem si nekatere vaše izreke, ki so me tolažili...«

Krčevito je zaihtela. Noël jo je stisnil k sebi. Čutil je trepet njenih prsi, globoke udarce njenega srca, drhtenje rok, ki so se ga oklepale.

»Da, da,« je vzdihnil. »Človek se ima za zelo močnega in misli, da je marsičemu že odrasel. Pa govori o teh rečeh tja v en dan, kakor da bi govoril o nesreči, bolezni ali smrti. In ko spozna za besedami resničnost, tedaj se upira in trpi, kakor neumna stvar...«

»O, Noël, verjemite mi, da trpim bolj od vas!...«

»Bal sem se tega, kar danes vem... A v strahu je še vedno nekaj upanja... V dnu srca sem si mislil: saj ni res... Saj ni mogoče...«

Skočil je po koncu; težko dihaje, kakor človek, ki ga duši, je hodil po sobi sem ter tja... Zdaj pa zdaj si je potegnil z roko po čelu in očeh... Jozana je klečala ob divanu... negibno... vsa iz uma...

Zanimiva in poučna sodna razprava s političnim ozadjem v Celju

Celje, 2. decembra.

Preteklo soboto je poročalo »Jutro« o sodni razpravi, ki je bila pred celjskim sreskim sodiščem o tožbi g. dr. Jura Hrašovca proti sreskemu veterinarju g. Maksimu Šribarju. Razprava je bila končana s poravnavo, ki je dala tožitelju polno zadoščenje; pokazala pa je, kako se z nekaterih strani zopet uvajajo v naše javno življenje nerazveseljive politične metode. Enako sliko je nudila tudi razprava, ki se je vršila pred istim sodiščem par dni poprej in je ravno tako imela politično ozadje.

Nekaterim ljudem že dalje časa ni po godu razmah, ki sta ga dosegli občinska in sreska organizacija JNS v Celju; zlasti pa neradi vidijo absolutno enotnost in kompaktnost stranke v Celju in celjskem srezu. Že nekaj časa se pojavljajo od teh, sicer maloštevilnih ljudi prizadevanja, zanesti v stranko razdor, kompromitirati vodilne osebnosti in doseči, da bi prišlo do nesoglasij, iz katerih bi potem črpali dotičniki politične dobičke.

V težkih dneh po smrti kralja Aleksandra so taki elementi v Celju raznesli kleveto, da je predsednik JNS g. dr. Ernest Kalan v znanem Kuglerjevem procesu v Beogradu zagovarjal obtoženca Evgena Kvaternika, oziroma da je zanj interveniral in da je on dosegel, da je bila obtožba umaknjena.

Ta kleveta se je širila zlasti med mladino. Predsednik dr. Kalan je takoj, ko je bil o tej intrigi informiran, sklical na 22. oktobra sejo odbora JNS in tamkaj zadevo razčistil. Izrečena mu je bila soglasna zaupnica, kleveta pa ogorčeno obsojena.

Na željo nekaterih gospodov je dr. Kalan navzoče odbornike naprosil, da javijo imena obrekovalcev, ako so jim znana, da bi mogel dotičnike tirati pred sodišče in na ta način tudi tamkaj čuvati svojo čast. Izkazalo pa se je, da so se povzročitelji teh in sličnih obrekovalnih govoric znali spretno skriti. Nar. posl. Ivan Prekoršek je nato nevoljno pripomnil, da ljudje vedno veliko govorijo, ko pa se jih hoče klicati na odgovor, ali ko je treba prič za kako stvar, pa noče nihče več o tem kaj vedeti. V ilustracijo je omenil, da se je pomladi javilo, da se je baje nahajal Evgen Kvaternik v Celju, ko pa je zaradi te prijave bila preiskava, se je izkazalo, da je bila to le prazna govorica, in preiskava je ostala negativna. Odbornik sreski veterinar g. Maksim Šribar je tedaj izjavil, da mora vzeti v obrambo sreskega načelnika g. dr. Vidmarja, ki ga ne zadene pri tem nobena krivda. Predsednik dr. Kalan je debato presekal s tem, da ta izjava ni na mestu, ker sreskega načelnika g. dr. Vidmarja sploh nihče ni omenil in tudi ni bil izrečen na njegov naslov nobeden očitek.

Kar kmalu po seji pa je nekdo žandarmeriji v Celju prijavil, da je na tej seji dr. Kalan trdil o žandarmeriji, da je bil Evgen Kvaternik večkrat v Celju, da sta policija in žandarmerija bili o tem vselej pravočasno obveščeni, da pa nista ničesar podvzeli, tako da je mogel Kvaternik vedno nemoteno pobegniti, zlasti da je bil v Celju 17. maja 1934, da sta bili policija in žandarmerija obveščeni, pa ristа ničesar ukrenili, da bi ga prijeli.

Zadeva je bila na policiji preiskana, pri čemer se je ugotovilo, da gre za povsem izmišljeno ovadbo. Prišla pa je na željo dr. Kalana kljub temu tudi pred sodišče, da se stvar popolnoma razčisti.

Pri razpravi pred sreskim sodiščem so potrdili vsi zaslišani odborniki JNS, ki so bili na seji navzoči (juvelir Franc Lečnik, advokat dr. Juro Hrašovec, odv. pripravnik Mirko Lovrec, postajni načelnik Janko Vranjek, nar. posl. Ivan Prekoršek, ravnatelj Albin Marčič, advokat dr. Dragotin Vrečko, direktor Fran Mravljak, lekarnar Andro Posavec, šol. upravitelj Franjo Voglar, ravnatelj Franc Turnšek, tajnik okrožnega odbora Drago Žabkar, ravnatelj Anton Zorko) soglasno, da dr. Kalan v ovadbi navedenih besed ni govoril, da on o žandarmeriji in policiji sploh ni ničesar govoril, ampak je le razčistil kleveto glede intervencije za Evgena Kvaternika, in da gre očividno za politično intrigo proti predsedniku stranke in proti stranki v očitnem namenu škodovati stranki. Tudi so priče izpovedale, da se dela z dotično obtožitvijo dr. Kalanu tem večja krivica, ker je on ob vsaki priliki naglašal in podčrtaval odlično delo žandarmerije in njenih organov.

Kot zadnja priča je bil zaslišan sreski veterinar g. Maksim Šribar. Izjavil je, da se na dogodke te seje ne spominja točno in da je po zaključku oficielne seje, ko so že nekateri odborniki odšli, dr. Kalan pravil o tem, da je bil Kvaternik v Celju in da tedaj oblasti ali policija niso bile na mestu. On, Šribar, da je na to odvrnil, da je sreski načelnik g. dr. Vidmar v tej zadevi storil svojo dolžnost, na kar da je poslanec Prekoršek izjavil, da sreski načelnik ni bil mišljen. V ostalem je potrdil priča Šribar, da dr. Kalan inkriminiranih kleveet na naslov žandarmerije ni izrekel. On je na to stvar popolnoma pozabil in šele, ko ga je nekaj časa pozneje zaslišal policijski uradnik Čuk, se je na to spomnil.

Nato je predočil sodnik g. Vrstovšek Šribarju izpovedbe vseh drugih prič, ki so ravno nasprotne Šribarjevi izpovedbi. Priča Šribar pa je izjavil, da se spominja točno in vztraja pri svoji izpovedbi.

Sodnik je nato soočil vse še v razpravni dvorani navzoče priče z g. Šribarjem, ki so mu vse ponovno v obraz povedale svoje izpovedbe. G. Šribar je izjavil, da se spominja točno in da izključuje vsako pomoto, zlasti vsako zamenjavo oseb poslanca Prekorška in dr. Kalana glede njunih izjav.

Dor. Kalan je g. Šribarja pozval, naj pojasni nesoglasje med njegovo današnjo izpovedjo, da je dotični razgovor bil po sklepu oficielne seje, in njegovo navedbo poizvedujočemu policijskemu uradniku, da je bil dotični razgovor med oficielno sejo in da je on (Šribar) takoj ob zaključku oficielne seje odšel.

Priča Šribar je odgovoril, da se sedaj ne spominja več, kako je prišlo do tega nesoglasja.

Nato je vprašal dr. Kalan pričo Šribarja, ali mu je znano, kdo je podal žandarmeriji ovadbo, posredno ali neposredno.

Šribar: »Ne«.

Dr. Kalan: »Ali ste o tej stvari govorili kdaj s kakim gospodom od žandarmerije, ali pa bili morda sami na žandermeriji? Ali ste bili s kom v stiku?«

Šribar: »Nikdar nisem govoril o tej zadevi z nikomur od žandarmerije.«

Dr. Kalan: »Vprašam Vas kot pričo, ki je dolžna povedati resnico in je kazensko odgovorna, ako ne govori resnice, še enkrat, ali ste govorili s kom od žandarmerije?«

Sodnik ponovi isto vprašanje.

Šribar: »Sedaj se spominjam, da sem enkrat govoril z žandarmerijskim poročnikom o tej stvari.«

Dr. Kalan: »Kaj ste govorili z njim?«

Šribar: »Na to se ne spominjam.«

Dr. Kalan: »Ali ste govorili s poročnikom večkrat?«

Šribar: »Ne, samo enkrat.«

Dr. Kalan: »Ali je prišel poročnik k Vam, ali ste Vi njega nagovorili?«

Šribar: »Poročnik je mene nagovoril na cesti.«

Dr. Kalan: »Ali ste govorili še kdaj s kom drugim od žandarmerije?«

Šribar: »Nikdar nisem govoril z nikomur drugim od žandarmerije.«

Dr. Kalan prosi nato sodnika, da naj še on ponovno vpraša, ali ni Šribar govoril z nikomur drugim od žandarmerije.

Šribar: »Ne, nikdar.«

Dr. Kalan: »Vi ste pravili 26. oktobra direktorju Marčiču, da je pri Vas poizvedoval žandarmerijski narednik o seji JNS od 22. oktobra 1934.«

Šribar: »Sedaj se spominjam, da sem govoril tudi z orožniškim narednikom. Prišel je k meni vprašat nekaj dni po seji, kdo je bil tedaj navzoč.«

Dr. Kalan: »A Vi ste poprej rekli, da pred razgovorom s policijskim uradnikom, ki je pri Vas poizvedoval, — in ta razgovor je bil glasom akta 30. oktobra — niste z nikomur govorili in ste na stvar sploh pozabili. Kako spravite v sklad s to trditvijo svoje priznanje, da ste govorili že dva dni po seji z žandarmerijskim narednikom?«

Šribar: »Pozabil sem.«

Nato je sodnik prečital dopis žandarmerije, ki odgovarja na vprašanje sodišča glede ovaditelja, da žandarmerija imena ovaditelja ne more izdati, ker se je komanda obvezala, da ostane njegovo ime tajno.

Sodnik je nato objavil razsodbo, s katero je dr. Kalan oproščen obtožbe, da bi bil na seji iznesel navedene trditve o žandarmeriji. V razlogih ugotavlja sodišče, da so vse priče, ki so sami ugledni javni delavci v Celju, soglasno izpovedale, da dr. Kalan o žandarmeriji in policiji sploh ni govoril ničesar, da je dotično opazko glede zatrjevanega Kvaternikovega bivanja v Celju napravil poslanec Prekoršek, dr. Kalan pa da je zavrnil veterinarja Šribarja, ko je ta brez potrebe branil sreskega načelnika g. dr. Vidmarja, in da torej ne samo, da ni dokazano, da bi bil dr. Kalan izrekel kake klevete o varnostnih oblastih, ampak da je nasprotno dokazano, da tega ni storil in da je nastopil le proti klevetam.

Sodišče ugotavlja nadalje, da gre očividno za politično intrigo nekaterih oseb proti JNS in njenemu predsedniku in znanemu nacionalnemu delavcu dr. Kalanu v cilju, spraviti v stranko razdor. Priči Šribarju sodišče ne more verjeti, ker na eni strani trdi, da se točno spominja na vse, na drugi strani pa pravi, da se ne spominja na besede, katere je govoril eden ali drugi, nadalje, ker je moral potem, ko so se mu predočile izpovedbe drugih prič, svojo prvotno izpovedbo popraviti v toliko, da se ne spominja ali je bila seja tedaj že zaključena ali ne, in ker je tudi glede svojih razgovorov s funkcionarji žandarmerije najprvo izjavil, da ni z nikomur govoril, ko so se mu predočila dejstva, pa je priznal dva taka razgovora, toda trdil je, da se ne spominja več, kaj je govoril s poročnikom.

Tako je dobil dr. Kalan polno zadoščenje, smešna in nespretna intriga pa se je razblinila v nič in rodila ravno nasproten uspeh.

»ALGA« ZA MASAŽO PRI REVMATIZMU, ISHIASU, KOSTNIH BOLEČINAH, ZBADANJU IN TRGANJU V MIŠICAH.

Na dlan roke izlijte malo »ALGE«, z namočeno dlanjo nadrgnite oni del telesa vzdolž mišic, kjer čutite bolečine. Ko se je dlan ugrela in posušila, namočite jo znova in zopet nadrgnite. Tako ponovite večkrat, zatem zavijte nadrgnjeni del v volneno krpo ali rutico. Masirati morate dva do trikrat na dan, a po potrebi tudi večkrat. Že po prvih vtiranjih boste opazili prijeten občutek in olajšanje bolečin. Čim začutite tudi najmanjše nerazpoloženje in zbadanje Natrite telo z »ALGO«, ker je to lahko začetek težjega obolenja, kateremu morete priti v okom z malo »ALGE«

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—. Reg. S. Br. 18117/32

Ljubi sveti Miklavž!

Prinesi mojemu pridnemu otroku lepo knjigo!

Naroča se pri upravi »Žena in dom« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10. — Cena 30 Din. Naročnice »Žene in doma« jo dobe za 15 Din.

Zastopnike

iščemo za obiskovanje večjih industrijskih podjetij in železarn za prodajo izbornega predmeta, s sedežem v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in Sarajevu. Ponudbe pod »Visoka provizija 298« na »Propaganda« a. d., prej Jug. Mosse, a. d. Beograd, pošt. pretinac 409. 9770

Zakaj uporabljam Puder Tokalon s smetanovo peno

V pudru Tokalon je čisti cold cream, stolčen v lepo nežno peno in potem zmešan z najfinejšim na zraku posušenim pudrom.

Sv. Miklavž

dobro ve, da je

Natis

krema za britje

najboljša, najcenejša in najlepše darilo za gospode

LEPE GRUDI

čvrste in normalne polnosti dosežete v 4 do 5 tednih pri

NERAZVITIH GRUDIH

ali kadar prsa usahnejo zaradi bolezni ali otroške postelje z zunanjo uporabo garniture »JOLIFEMME« po prof dr. med. Bieru. Pri tem se ne okrepe telo in boki. Naraven, popolnoma uspešen in zajamčeno neškodljiv preparat 135 Din.

PRI MLAHAVIH IN MEHKIH

prsih zadobite s preparatom »JUNO« (po sijajni oceni in priporočilu dr. med Funkeja in dr. med. H. Mayerja) zopet elastičnost in čvrstost. Garnitura 70 Din. — Originale SCHRÖDER-SCHENKE razpošilja »OMNIA«, oddelek I/3. Zagreb, Gundulićeva 8/I.

Poštnina pri plačilu v naprej 7 Din, po povzetju 14 Din

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO ILUSTRIRANI CENIK!

Ali je Vaš zakon srečen?

Ako mislite, da bi mogli svoje zakonsko življenje napraviti še bolj srečno, tedaj si nabavite takoj zelo interesanten in z mnogimi slikami opremljen

katalog št. 3, nazvan šola ljubezni.

V njem so vsebovane pariške gumaste novosti za intimno zakonsko življenje, diskretne potrebščine za moderno damo in gospoda, zaščitna sredstva za gospe in gospode, zanimive pariške specialitete, pariške fotografije in drugi razni predmeti, ki so za vsak zakonski par nujno potrebni. Ta nad vse zanimivi katalog s številnimi slikami razpošiljamo diskretno v zaprti kuverti brez vsakega naslova tvrdke za 10 Din. (Denar ali poštne znamke.)

Prospekt „Salus Standard"

za moško moč, patentirano mehanično sredstvo, izumljeno od zdravnika, ki pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno, razpošiljamo diskretno za 10 Din (poštne znamke ali denar) v dobro zaprti kuverti brez vsakega naslova.

Zastopstvo »Salus«, Zagreb 6-Jo, Samostanska ulica 11

Danes ob 17. pride

sv. Miklavž

pred trgovino s čevlji

Aleks. OBLAT

Sv. Petra c. 18

Mamice pripeljite otročiče!

GOSTILNIČARJI!

Nudite gostom najsijajnejše jugoslovensko

BERMET—VINO

Črnino iz Fruške gore.

V sodčkih od 50 litrov naprej ga pošilja

B. MARINKOV,

Sremski Karlovci, Fruška gora.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi"

Brez posebnega obvestila.

Prenehalo je biti srce naši mami

Anci Matekovič

roj. HRIBAR

Zemeljski ostanki drage pokojnice bodo prepeljani v torek, dne 4. decembra 1934 ob 14.30 popoldne iz hiše žalosti, Idrijska ulica 19, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. decembra 1934. 9794

Rodbina Matekovič-Hribar.

Žalostni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubi in dobri mož, oče in dedek, gospod

Alojzij Glaser

posestnik ter bivši dolgoletni predsednik krajnega šolskega sveta in občinski svetovalec v Rušah

v ponedeljek, dne 3. decembra, po težkem trpljenju, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo 5. decembra ob pol 11. uri na župno pokopališče v Rušah, kjer se bo obenem brala maša zadušnica.

Ruše-Maribor, dne 3. decembra 1934. 9795

MARIJA, žena; JANKO in LOJZE, sinova; MARIJA in HILDA, snahi; vnuka, vnukinji in ostalo sorodstvo.

Za Sv. Miklavža najlepši dar — čevlji!

25.-

Proti blatu in vodi za otroke od 5 let dalje

39.-

Za vaše najmilejše s kromovim podplatom

39.-

Tople snežke za dečke in deklice.

79.-

Lahki čevlji z usnjenim podplatom otrokom za zimo in sport

69.-

Gospem za vsak dan, ko gredo iz hiše, naše odlične in poceni snežke

79.-

Za nemirne otroke in odrasle škornjčki, zajamčeno nepremočljivi

69.-

Ženam za štrapac in delo, močni polčevlji z gibčnim in neraztrgljivim podplatom

29.-

Po delu udobnost v naših copatah, ki so gorke in poceni

39.-

Ta, ki greje gleženj in preprečа revmatizem.

89.-

S toplo volneno podlogo in usnjenim podplatom, ne bojte se zime, ne mraza

149.-

Diplomatke za gospode z volneno podlogo na stiskače, praktične za oblačenje, tople za nošnjo

39.-

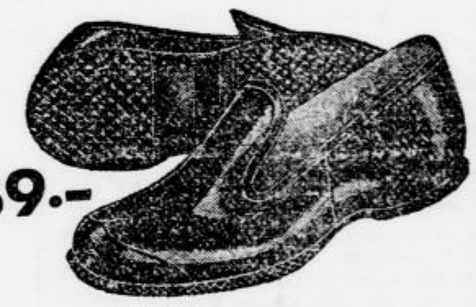

Za gospode galoše, v katerih lahko svobodno gazijo po blatu in brozgi čisti čevlji — zadovoljna gospodinja!

OBIŠČITE NAS!

OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE!

Baťa

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisarniško moč

veščo slov., srbohrvatske in nemške korespondence ter knjigovodstva, sprejme trg. podjetje. Ponudbe na ogląs. oddelek »Jutra« pod »Zanesljiva 101«. 34196-1

Brivskega pomočnika

dobrega in poštenega delavca sprejme takoj Stefan Osojnik, frizer v Kranju. 34228-1

Dve gospodični

siloki in temperamentni, ki bi predstavljali hudičke na Miklavžev večer, iščem. — Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Hudiček«. 34346-1

Krznarja

iščem za privatno delo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Krznar«. 34245-1

Prodajalko (ca)

manufakturne stroke, prvovrstno samostojno moč iščem. Ponudbe s sliko pod šifro »Prijetno mesto na deželi« na oglasni oddelek »Jutra«. 34317-1

Službe išče

Mlada postrežnica

išče zaposlitev od 2. popoldne naprej. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 34254-2

1000 Din nagrade

več kot kavcijo tistemu, ki mi preskrbi stalno službo inkasante ali temu slično. Nižja srednješolska izobrazba. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Inteligent 222«. 34234-2

Oskrbnik posestva

delaven, z večletno prakso, poročen — brez otrok, išče službo za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Oskrbnik«. 34223-2

Natakarica

ki govori nemško in slov. in ki bi pomagala tudi pri drugih delih, želi takoj premeniti službo v boljšo restavracijo ali gostilno. — Cenj. ponudbe prosi pod znakom »Natakarica 25« na oglasni oddelek »Jutra«. 34215-2

Natakarica

starejša, zmožna kavcije, gre tudi za poslovodinjo, ali blagajničarko. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kavcija 1934«. 34122-2

Dekle

staro 68 let, vajeno hišnih del in nekoliko kuhe, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34341-2

Lovski paznik

oženjen, z večletno prakso, vajen gojenja divjadi in vsega ostalega kar se tiče lovstva, išče službo po mogočnosti za takoj ali s 1. marcem 1935. Cenj. ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod »Lovec« 34216-2

Brivski pomočnik

23 let star, bubi šoncer, dober delavec, išče stalno namestitev. Naslovi ahko takoj. — Lončarević Ivan, brijački pom., Đakovo. 34218-2

Brivski pomočnik

prvovrsten v postrežbi gospodov, išče službo. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Prvovrstna moč«. 34356-2

Potniki

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za božično novost

ki je ravnokar prispela — išče takoj 10 potnikov (ic) Lindič, Ljubljana, Dalmatinova ul. 5. 34261-5

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Predsobno omaro

visoko, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod znakom »Lepo«. 34229-7

Peč

srednjevelika — Lutz ali Zephir, ali tej podobno kupi Fim Rudolf, Domžale. 34210-7

Kupim

linolej, elektr. svedlike, par foteljev in Föhn aparat. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34263-7

Prodam

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prevozništvo

vsakovrstnega blaga nudim po najnižjih dnevnih cenah. Sirnik Franc, Vidovdanska c. 4, prevoznik. 34057-6

Sv. Miklavž!

Pridi in oglej si cene lepih praktičnih daril za Tvoje male in odrasle! Vljudno Te vabi tvrdka **F. M. Schmitt** Ljubljana, Pred škofijo 2, Lingarjeva ulica štev. 4.

Pozor!

Modern pen voličnika, zlato moško uro in zlato žensko z napestnico proda Ciglič, Mestni trg št. 11. 34078-6

Parno lokomobilo

malčno, kotel 13 × 30 cm zamenjam za kino- ali radio-aparat. Derlaj, Zvonarska ul. 9. Ogled med 1. in 2. uro. 34241-6

2 perzijski preprogi

ena velika in ena manjša naprodaj na Kralja Petra trgu št. 8/III. desno. 34292-6

Božične smreke

1 vagon prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Božič 100«. 34252-6

Dve uri

moška »Doksa« in ženska »Tolax« ura naprodaj. — Prevoz 9. 34264-6

Sanke in smuči

z opremo dobite najceneje pri izdelovalcu Fajfar — Ljubljana, Trnovska ul. 25, telefon 31-30. 34075-6

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah **ČERNE — juvelir** Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Novo spalnico

orehovjevo politirano, 12 komadov in kuhinjo 8 kom. prodam za 4900 Din. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34238-12

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov

Rudolf Zore, Ljubljana Gledališka 12, telef. 38-10 267-16

Vlogo

ljubljanskega denarnega zavoda kupim. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 34206-16

Zagorje

Kupim hranilne knjižice **Posojilnice v Zagorju.** Cenjene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Zagorje«. 34251-16

Bančne vl. knjižice

kupujemo, prodajamo, lombardiramo najkulantneje. — Izplačamo takoj v gotovini Poslovni zavod d. d., Zagreb, Prešerna ul. 6/II. Tel. int. 38-38. Za odgovor priložiti 3 Din v znamkah. 293-16

Posojila

na hranilne knjižice daje Slovenska banka v Ljubljani. 34250-16

Kupim knjižico

Mestne hranilnice, z vlogo 30.000 Din. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dogovor 4«. 34266-16

Hranilne knjižice

Jadranske-Podonavske banke kupim takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znakom »Cena visoka«. 34257-16

Vložno knjižico

Ljubljanske kreditne banke za 100—200.000 Din kupim. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Gotovina takoj«. 34258-16

Hranilno knjižico

Hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, z vlogo od 30—32.000 Din kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Plačam takoj«. 34267-16

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enodružinska hiša

novozidana, naprodaj na Viču, 5 minut od tramvaja. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34230-30

Prodam posestvo

z gostilno in mesarijo, blizu Ljubljane. Posredovalci izključeni. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »300.000« 34064-30

Prodaja mlina!

Oferiram dva moderna mlina, vsak 1 vagon dnevne kapacitete, oba v Vojvodini, en ležeč na Dunavu. Zaradi transporta blaga po vodi ugodna dobavna možnost za Slovenijo. Mlina sta moderno opremljena — en zaradi rodbinskih prilik ugodno in poceni iz proste roke naprodaj. Resni kupci naj se obrnejo, če možno v nemškem jeziku, na Brača Rieger, mlin, Vršac. 34259-30

Prodam parcelo

(1000 m²) pri novi šoli v Šiški. Vzamem tudi hranilno knjižico dobrega zavoda v Ljubljani. Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »40.000«. 34075-30

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Od letoviščarjev dobro posečana

gostilna z mesarijo

javno mostno tehnico na prometni točki ob banovinski cesti tik farne cerkve prodamo. Veliki lokali, 12 stanovanjskih prostorov, društvena dvorana, kleti, skladišče, hlev, ledenica, ribnik, vrtovi in nekaj zemljišča. Kupci naj se javijo pod »Bodočnost 5« na podružnico »Jutra« v Celju. 34197-19

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

parketirane sobe in kuhinje, za 1 ali 2 osebi oddam na Rimski cesti 23. 34239-21

Enosob. stanovanje

oddam e 1. januarjem na Vodovodni cesti štev. 77. 34236-21

Stanovanje

sobe in kuhinje oddam s 1. decembrom na Celovški cesti 68. 34248-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico, za Bežigradom oddam mirni stranki s februarjem. — Pojave se na Kongresnem trgu štev. 6/I. 34260-21

Enosob. stanovanje

oddam majhni družini. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34253-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

z 2 postejama, v sredini mesta oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 34232-23

Solnčno sobo

lepo opremljeno, s separatnim vhodom s stopnic — oddam solidnemu gospodu na Rimski cesti štev. 33/I. 34240-23

Sostanovalca

sprejmem takoj ali s 15. januarjem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34227-23

Veliko sobo

v Dakičevem bloku oddam dvema gospodoma ali gospodinama — najraje z oskrbo. Cena nizka. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 34235-23

Prazno sobo

s prostim vhodom in vodovodom — kakor tudi veliko **prazno kletno sobo** oddam na Kralja Petra trgu št. 8. 34167-23

Zraven Tabora

oddam za 200 Din sobico s posebnim vhodom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 34220-23

Lepo sobo

opremljeno — s souporabo kopalnice oddam v Streliški ulici št. 35-I. 34247-23

Sobe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Uradnica

išče za prvi januar veliko, prazno sobo. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Stalno«. 34233-23/a

Živali

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Primerno darilo

za Miklavža ali Božič so čistokrvni, 3 mesece stari **Foxterrierji** z rodovnikom. — Možina, trgovina, Zgornja Šiška. 34244-27

Obrt

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Striženje 4 Din in britje 2 Din

(za delavstvo). Obiščite renovirano najcenejšo brivnico »Rapid«, Sv. Petra c. št. 25. 32975-30

Informacije

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Preklic

Podpisani Košak Mojmir, mesečnik iz Ljubljane sem govoril o gdi. Smole Ivanki, trgovki iz Ljubljane, da so jo zapili v glavnjačo radi žalitve Nj. Vel. kralja. Za to kleveto nisem imel nič najmanjše osnove in jo radi tega preklicujem in obžalujem ter se gdi. Smole Ivanki zahvaljujem, da je odstopila od kazenske tožbe. — V Ljubljani, 21. nov. 1934. 34225-31

Razno

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059

Premog Karbopakete drva in koks nudi **POGAČNIK** Bohoričeva ulica 5.

ELEKTRO-MOTOR

(generator) kupimo v brezhibnem stanju, cca 50 KW, 220 voltov istosmerne struje, 700-900 obračajev. Ponudbe z navedbo provenijence, leta izdelave in mesta, kjer obratuje, na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 pod br. 39075. 9768

PARKETE hrastove bukove najceneje JOS. R. PUH LJUBLJANA Gradaška 22 telefon 513

Bosanske COPATE najlepše in najcenejše darilo. Prikladno za Miklavža in Božič. Dobite jih pri »ČILIM« pasaža Nebotičnika.

RODITELJI!

Otroku, ki pohaja šolo, dajte, ako je slaboten, da použije vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina« za jačenje krvi, živcev in teka. Deca, ki redno jemlje »Energin«, ima dober tek in je odporna zoper vsa obolenja. »Energin« za jačenje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica Din 35.

Reg. S. br. 19147-33

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Te povestice so nam otrokom najljubša darila

Miklavž, prinesi nam jih!

Dobijo se v vseh knjigarnah in poslovalnicah „Jutra“.

G. Th. Rotman:

Vožnja s kolesom in njene posledice

Koprne se je zazrla v nebo. Ah, da bi že prišel vitez, ki bi jo vzljubil in vzel za ženo! Oh, nihče ne izmeri bolečin uboge osamljene duše!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.